

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU
Yhdessä enemmän

Naisyrittäjien liiketoiminnan riskit

Tarja Palkeinen

2018 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

Naisyrittäjien liiketoiminnan riskit

Tarja Palkeinen
Liiketalouden Tradenomi
Opinnäytetyö
Toukokuu, 2018

Tarja Palkeinen

Naisyrittäjien liiketoiminnan riskit

Vuosi 2018 Sivumäärä 48

Opinnäytetyön tarkoituksena on tutustua yrittämiseen naisyrittäjien näkökulmasta, sekä tutkia, mitkä asiat ovat naisyrittäjien ongelmakohtia yrittämisessä, sekä sen alkutaipaleella, ja syitä siihen miksi useat naiset ryhtyvät yrittäjiksi. Aihe työhön löytyi Facebookin naisyrittäjien ryhmästä, siellä useat aloittavat sekä pidempäänkin yrittäjinä toimineet kyselivät ohjeita yrittäjyyteen liittyen. Pienyrittäjien haastatteluiden avulla löytyi ongelmakohtia, joiden pohjalta koostin kysymykset nettiin. Hyödyn saajia ovat yrityksen perustamista suunnittelevat, sekä he, jotka haluavat tutustua enemmän pienyrittäjän ongelmatilanteisiin verotuksen ja tulevaisuuden suunnittelun suhteen. Yrittäjän on hyvä yritystä perustaessa ja yrityksen perustamista suunnitellessa tietää, mitä kaikkea yrityksen perustamisessa on hyvä ottaa huomioon.

Opinnäytetyön rakenne koostuu kahdesta osasta, jotka ovat teoria ja tutkimus. Teoriaosuuden on koottu tietoa niistä ongelmakohtista, jotka tulivat alustavissa pienyrittäjien haastattelussa esille. Teoriaosuudessa keskityttiin seuraaviin aiheisiin: kirjanpito, verotus, arvonlisävero ja yrityksen riskit. Lisäksi tutkittiin naisyrittäjyyttä Suomessa, jonka avulla vahvistui tutkimuksen tulokset.

Valittuja tutkimusmenetelmiä oli kaksi, haastattelu ja kysely. Tutkimuksissa käytettiin kvalitatiivista tutkimusmenetelmää, joka tarkoittaa, että haastateltiin ennalta suunniteltua ryhmää yrittäjiä. Tutkimukseen oli myös valittu kvalitatiivisen tutkimuksen tapaan liittyen kysymykset etukäteen, jotta saatiin juuri niihin asioihin vastauksia, mitä haluttiin tutkia. Tutkimusta varten haastateltiin aluksi pienyrittäjiä, jotta saatiin tietoa yrittämisen ongelmista, sekä siitä miksi naiset ryhtyvät yrittäjiksi. Näiden haastatteluiden pohjalta tehtiin kysymykset ja kysely, joka jaettiin Facebookin naisyrittäjät ryhmään. Kyseiseen naisyrittäjien ryhmään kuuluu yli 47 000 henkilöä.

Molempien tutkimusten tuloksissa tuli vahvasti esille verotukseen liittyvät kysymykset, ja ongelmat yrittäjän alkutaipaleella. Haastatteluissa sekä kyselyssä tuli myös ilmi, että yrittäjille on liian vähän tukea yrittämisen alkutaipaleella. Koulutusta olisi hyvä lisätä aloittaville yrittäjille, sekä vähän pidempäänkin yrittäjinä olleille. Maailma muuttuu koko ajan, ja yrittäjän täytyy pärjätäkseen pysyä mukana muutoksissa. Yrittäjällä olisi myös paremmat lähtökohdat pärjätä yrityksen alkutaipaleella, kun kaikki yllättävät menot olisivat budjetissa mukana alusta alkaen.

Asiasanat: Naisyrittäjä, Pienyrittäjä, Taloushallinto, Verotus, Arvonlisävero

Tarja Palkeinen

Risks in business for female entrepreneurs

Year	2018	Pages	48
------	------	-------	----

The purpose of this thesis project was to investigate the subject of risk in entrepreneurship from the point of view of a female entrepreneur. Through the thesis project it was hoped to be able to research the problems of being a woman entrepreneur in general, as well as the challenges faced at the beginning and the reasons why many women choose entrepreneurship. The benefactors of the thesis will be those planning on starting a business, as well as people interested in learning about the challenges small businesses face when planning for taxes and growth. These can be valuable insights when planning on starting a business.

The thesis consists of two parts, namely theory and research. In the theoretical section information is presented about the problems highlighted during the initial interviews with the small business owners. The focus here is on the topics of accounting, taxation, value-added tax, and risks of entrepreneurship. The results of the empirical research were also compared with statistics of female entrepreneurship in Finland to confirm the statistical significance of the research.

The research follows a qualitative approach, which means that the author interviewed a pre-selected group of entrepreneurs. The questions in the interviews were also pre-selected to gain answers relevant to the research. A group of small business owners was interviewed for the research to gain information about the challenges encountered with entrepreneurship and why some women choose it. Based on these interviews questions were formed for a questionnaire which was shared in a network for female entrepreneurs on Facebook. The group in question has over 47 000 members.

The results showed that many people had questions concerning taxation and the challenges of early entrepreneurship. The interviews and results from the questionnaire both brought up that there is insufficient support at the early stages of entrepreneurship. Increasing education about running a business would benefit both those just starting as well as more experienced entrepreneurs. The world is constantly changing and entrepreneurs need to be more adaptable now than ever. New entrepreneurs would also have better chances to succeed if all unexpected expenses are in the budget from the beginning.

Keywords: Female entrepreneur, Small business owner, Accounting, Taxation, Value-added tax

Sisällys

1	Johdanto	7
1.1	Työn tausta	7
1.2	Työn tavoite	7
1.3	Työn rakenne	8
2	Kirjanpito, verotus, arvonlisävero ja yrityksen riskit	9
2.1	Mitä yrittäjän on hyvä tietää kirjanpidosta	9
2.1.1	Kirjanpito	9
2.1.2	Kirjanpitolaki	9
2.1.3	Kirjanpidon vaiheet	10
2.1.4	Kirjaussäännöt	10
2.2	Verotus	11
2.2.1	Liikkeen- ja ammatinharjoittajat	11
2.2.2	Osakeyhtiö	12
2.2.3	Elinkeinotoiminnan tulos ja verotettava tulo	13
2.2.4	Kirjanpitolautakunnan lausunto 2018	13
2.3	Arvonlisävero	14
2.3.1	Arvonlisäveron määräytyminen	14
2.3.2	Poikkeavuudet arvonlisäverossa	15
2.3.3	Arvonlisäverosta vapautuminen	16
2.4	Tunnista liiketoimintariskit	16
2.4.1	Yrityksen riskit	17
2.4.2	Yrityksen riskienhallinta	17
2.4.3	Yrityksen vapaaehtoiset vakuutukset	18
2.4.4	Yrittäjän sairastuminen	18
2.4.5	Yrittäjän työttömyysturva	19
2.4.6	Yrittäjän eläke	20
2.4.7	Aloittavan yrityksen riskit	20
3	Yrittäjyys	21
3.1	Yrityksen perustaminen	21
3.2	Yritysmuodot	22
3.3	Yrittäjyys Suomessa	22
3.3.1	Yritysten kokoluokitus	23
3.3.2	Kevytyrittäjyys	23
3.4	Naisyrittäjät	24
3.4.1	Naisyrittäjien ryhmä	24
3.4.2	Naisyrittäjien voimavarat	25

3.4.3	Naisyrittäjät ja sairastaminen	25
3.4.4	Naisyrittäjien ikäjakauma vuonna 2016	26
3.4.5	Naisyrittäjien sijainti maantieteellisesti vuonna 2016	27
4	Tutkimus	28
4.1	Tutkimuksen vaiheet	28
4.1.1	Tutkimuksen määritelmä	28
4.1.2	Aineiston kerääminen tutkimukseen.....	28
4.1.3	Tutkimuksen validiteetti.....	29
4.1.4	Lähdekritiikki	29
4.1.5	Tapaustutkimus.....	29
4.1.6	Kvalitatiivinen tutkimus.....	29
4.2	Tutkimuksen eteneminen.....	30
4.3	Tutkimuksen tulokset	31
4.3.1	Naisyrittäjien ikärakenne	32
4.3.2	Naisyrittäjän yrittäjyyden kesto.....	33
4.3.3	Toimeentulon turvaaminen sairastuessa	34
4.3.4	Tulojen turvaaminen huonoina aikoina	35
4.3.5	Tulevaisuuden suunnittelu ja kehittyminen	36
4.3.6	Eläkkeelle jääminen	38
5	Yhteenveto	39
	Lähteet	41
	Kuviot	44
	Taulukot	44
	Liitteet.....	45

1 Johdanto

Opinnäytetyöni koostuu johdannosta, johon kuuluu työn tausta, työn tavoite, työn rakenne. Työn taustassa kerrotaan lyhyesti, miksi päädyin kyseiseen aiheeseen. Työn tavoite kertoo mitä halusin tutkia ja työn rakenne mistä opinnäytetyö koostuu. Toinen luku koostuu opinnäytetyön teoriaosuudesta. Kolmannessa luvussa käsittelen teoriaa yrittäjyydestä ja yrityksen riskeistä. Neljäs luku sisältää tutkimustulokset sekä tutkimustulosten avulla tehdyt johtopäätökset ja viidennessä luvussa on lyhyesti loppuyhteenveto tutkimuksesta, sen tuloksista ja selvitys tutkimuksen luotettavuudesta ja mahdollisesta virhemarginaalista.

1.1 Työn tausta

Lähdin tutkimaan yrittäjyyttä, koska halusin tutkimuksellani auttaa uusia aloittavia yrittäjiä. Monet perustavat yrityksen hetken mielijohteesta, sen enempää asiaa miettimättä. Ei välttämättä ymmärretä yrittämisen kokonaiskuvaa, eikä yrittämisen mukanaan tuomia riskejä, vaan hypätään rohkeasti yrittäjäksi ilman mitään tietoa käytännön asioista.

Jotkut yrittäjät kyselevät hyviä neuvoja yrittäjyyteen liittyen vasta sen jälkeen, kun ovat jo yrityksen perustaneet. Toiset miettivät naisyrittäjien ryhmässä jopa yrityksen nimeä, ja pyysivät siihen muilta apua, koska nimeä ei yrityksellä ollut tai se kuvasti huonosti yrityksen toimintaa. Kirjanpitäjää kyseltiin ryhmässä myös paljon, ja suosituksia mistä hyvän kirjanpitäjän löytäisi sekä verotukseen ja arvonlisäverotukseen liittyviä kysymyksiä. Moni oli aloittanut yrityksen ajattelematta noinkin tärkeitä asioita ennen yrityksen perustamista.

1.2 Työn tavoite

Minua kiinnosti tutkia, miksi nykyisin niin monet naiset aloittavat yrittäjänä sen sijaan, että menisivät vieraalle töihin, ja säännöllinen työtulo olisi taattu ainakin työsuhteen keston ajan. Tutkimuksen yhteydessä kysyin naisyrittäjien ikärakennetta, koska halusin tietää vaikuttaako heidän ikä siihen, miksi he aloittavat yrittäjinä.

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, mitkä asiat ovat aloittavalle yrittäjälle ongelmallisia. Mistä he saavat apua yrityksen perustamisvaiheessa, sekä myöhemmin tarvittaessa. Tutkimukseen kuului myös tehdä riskianalyysiä. Oliko yrittämisen riskit otettu huomioon yritystä perustettaessa ja yrityksen strategiassa riittävän hyvin. Tavoitteisiin kuului myöskin selvittää, oliko yrityksillä mahdollisia vaihtoehtoisia ansaintakeinoja, mikäli yrityksellä alkaisi jostain syystä menemään huonosti. Hyvin tärkeä kysymys oli myös, miten yrittäjä on varautunut tulevaisuuteen ja eläkkeelle jäämiseen.

Työni tavoitteena oli etsiä vastauksia naisyrittäjien ryhmässä esitettyihin kysymyksiin, jotta se olisi heidän apuna, kun heille tulee eteen ongelmia. Kaikkia vastauksia ja teoriaa en tähän opinnäytetyöhön saa mahtumaan, vaikka haluaisinkin. Tämä opinnäytetyö sisältää tutkimuksessa tärkeimmät esille tulleet asiat, ja ainakin tiedon mistä kyseisiin ongelmiin löytyy parhaat, sekä ajan tasalla olevat vastaukset.

1.3 Työn rakenne

Opinnäytetyöni koostuu viidestä eri osa-alueesta. Ensimmäisessä osassa on johdanto, jossa lukijalle esitellään työn sisältö lyhyesti. Johdannossa selvitetään työn taustaa sekä tavoitteita. Opinnäytetyön rakenne on myös esitetty ensimmäisessä osassa.

Toisessa osassa tutustutaan teoriaosuuteen tutkittavan aiheen näkökulmasta. Siinä käydään läpi haastattelussa esille tulleita yrittäjyyden ongelma-kohtia teoriapohjalta. Tärkeimmät ongelmakohdat olivat taloushallinto, verotus, arvonlisävero ja yrittäjyyden riskit, joten ne ovat pääosassa kyseisessä osuudessa.

Kolmas osa-alue koostuu yrittäjyyden teoriaosuudesta. Minkälaisia ja minkä kokoisia yrityksiä Suomessa on ja miten niiden kokoluokitusta kuvataan. Halusin selvittää ennen haastatteluita ja kyselyitä miten paljon Suomessa on naisyrittäjiä, heidän ikäjakaumaansa sekä maantieteellistä sijaintia. Samalla sain hyvää taustatietoa, ja aineistoa, jota pystyin vertaamaan omaan tutkimukseeni, sekä kartoittamaan mahdollista virhemarginaalia tutkimukseeni liittyen.

Neljännessä osa-alueessa keskitytään opinnäytetyön tutkimukseen ja tutkimuksen tuloksiin. Kerrotaan mitä tutkimukseen kuuluu ja tutkimuksen eteneminen. Tähän osaan kuuluu myös tutkimuksen tulokset, jotka koottiin henkilökohtaisella haastattelulla, sekä anonyymillä nettikyselyllä. Tässä osiossa on myös mukana tutkimuksen analysointi.

Viidennessä osassa on lyhyt yhteenveto tutkimuksen tuloksista, johon kuuluu vertaaminen Eteran lukuihin naisyrittäjyydestä. Tällä toimenpiteellä varmistin tutkimukseni luotettavuuden sekä mahdollisen virhemarginaalin tutkimukseeni liittyen.

Tutkimuksen liitteinä ovat esittämäni kysymykset henkilökohtaisissa haastatteluissa sekä nettissä naisyrittäjien Facebook ryhmässä olleet kysymykset. Jälkimmäinen kysely luotiin googlen forms-sovelluksella kyselypohjalle, johon voi itse muotoilla kysymykset.

2 Kirjanpito, verotus, arvonlisävero ja yrityksen riskit

2.1 Mitä yrittäjän on hyvä tietää kirjanpidosta

Jokaisen yrittäjän pitäisi tietää ainakin perustiedot kirjanpidosta, vaikka yrityksen kirjanpidon hoitaisi ulkopuolinen kirjanpitäjä tai kirjanpitotoimisto. Kirjanpitolainsäädäntö määrää tarkat säännöt kirjanpitoon ja kirjanpidon valvomiseen. Jotta uudelle yrittäjälle ei tulisi mahdottomilta tuntuvia yllätyksiä kirjanpidon tekemisestä, sekä siitä mitä kirjanpidossa saa ja voi vähentää, pitäisi tietää ainakin ne perusasiat kirjanpidosta ennen yrityksen perustamista. (Taloushallintoliitto, 2018).

Tärkeitä kirjanpitoon liittyviä asioita on tietää mistä kirjanpidon kokonaisuus muodostuu. Kirjanpidon kokonaisuuteen kuuluu yrityksen omaisuus, velat, tuotot ja kulut. Kirjanpidon tärkein tehtävä on tuottaa yrityksen omistajalle tietoa yrityksen taloudellisesta tilanteesta. Kun kirjanpito on hallinnassa, omistajalla on riittävästi tietoa yrityksen johtamiseen liittyen. (Taloushallintoliitto, 2018).

Kirjanpidon ammattilaista tai auktorisoitua taloushallinnon ammattilaista ei mitenkään voi erottaa ulkonäön perusteella, joten siitä syystä Suomen parhaat auktorisoidut tilitoimistot on koottu yhteen paikkaan. Kyseisestä listasta valittu tilitoimisto on aina oikea valinta. (Taloushallintoliitto, 2018).

2.1.1 Kirjanpito

Kirjanpidon tarkoitus on tuottaa tietoa yrityksen tuloksen selvittämistä varten. Kirjanpidon tuloksesta ovat kiinnostuneet yrityksen omistajat. Lisäksi kirjanpidon perusteella laaditaan viranomaisille ja verottajalle annettavat ilmoitukset. Näiden ilmoitusten perusteella määräytyvät esimerkiksi yrityksen maksettavaksi tulevat verot. Kirjanpitoa määrittää kirjanpitolaki ja -asetus, joiden sääntöjen mukaan kirjanpito tulee toimittaa vuosittain. Kirjanpidon tehtävä on myös pitää erillään yrittäjän omat sekä yrityksen menot, tulot ja varallisuus. (Käytännön kirjanpito, 2016).

2.1.2 Kirjanpitolaki

Kirjanpitolaki määrittelee, että seuraavat yhtiöt ovat kirjanpitovelvollisia yritystoiminnastaan: osakeyhtiöt, kommandiittiyhtiöt, avoimet yhtiöt sekä säätiöt, yhdistykset ja osuuskunnat, ja kirjanpitovelvollisten täytyy pitää kahdenkertaista kirjanpitoa (KPL 1 luku 1 §). Kirjanpitovelvollisia ovat myös itsenäiset ammatinharjoittajat, jotka harjoittavat liiketoimintaa ansiotarkoituksessa. Molemmat ovat samalla tavalla kirjanpitovelvollisia, mutta pienille liikkeen- ja ammatinharjoittajille eli toiminimille on asetettu kevennetyt vaatimukset kirjanpidon suhteen. Heidän ei esimerkiksi tarvitse pitää kahdenkertaista kirjanpitoa, eikä laatia tuoslaskelmaa ja tasetta veroilmoituksen liitteeksi. (Käytännön kirjanpito, 2016).

Edellisistä säännöksistä poiketen maatilataloutta tai kalastusta harjoittavan henkilön ei tarvitse pitää lain vaatimaa kirjanpitoa. Riittää että hänellä on toiminnastaan verotusta varten tuloista ja tuloihin liittyvistä menoista muistiinpanot. (Käytännön kirjanpito, 2016).

2.1.3 Kirjanpidon vaiheet

Kirjanpito koostuu kolmesta tärkeästä päävaiheesta, jotka ovat tilinavaus, liiketapahtumien kirjaaminen kirjanpitoon sekä tilinpäätös. Tilinavauksessa edellisen tilikauden saldot siirretään taseesta alkusaldoiksi omille tileilleen. Näitä siirrettäviä saldoja ovat raha- sekä saatavatililit, pääomatilit sekä mahdolliset menojäännökset. Mikäli yritys on vasta perustettu, niin yrityksellä ei luonnollisesti ole siirrettävää edelliseltä tilikaudelta. Tällöin alkusaldoiksi kirjataan vain mahdolliset yritykseen sijoitettavat rahat. (Käytännön kirjanpito, 2016).

Tilikauden liiketapahtumat kirjataan kirjanpitoon tositteiden perusteella. Kirjanpidosta täytyy saada tiedot, sekä aikajärjestyksessä, että asiajärjestyksessä (KPL 2 luku 4 §). Aikajärjestyksessä saadusta listauksesta käytetään nimitystä päiväkirja ja asiajärjestyksessä saadusta listauksesta pääkirja. Päivä ja pääkirjaa ei tarvitse tulostaa paperille, vaan ne voidaan säilyttää sähköisessä muodossa. (Käytännön kirjanpito, 2016).

Asiajärjestys tarkoittaa, että tiedot kuluista sekä tuloista pitää pystyä erittelemään tileittäin. Jokaisen tilin saldo pitää olla yksilöity, miten paljon kyseiseen asiaan on käytetty rahaa esimerkiksi tilikauden aikana. Aikajärjestys taas tarkoittaa tietoa siitä miten paljon mihinkin kuuluun on kuukauden aikana käytetty rahaa, sekä päiväjärjestystä milloin tapahtumat ovat syntyneet.

Lopuksi täytyy tehdä vielä tilinpäätös siinä vaiheessa kun tilikausi päättyy. Tilikauden päätöksessä kaikki tilit päätetään joko tulostilille tai tasetilille. Tilinpäätökseen liittyy myös erilaisia tilinpäätösraportteja, kuten tuloslaskelma, tase, liitetiedot sekä tase-erittely. Tilinpäätösasiakirjoihin kuuluvat myös toimintakertomus sekä rahoituslaskelma, mutta näitä ei kuitenkaan pienten yritysten tarvitse laatia, jolleivät halua niitä tehdä (KPL 3 luku 1 §). (Käytännön kirjanpito, 2016).

2.1.4 Kirjaussäännöt

Liiketapahtumat kirjataan kirjanpitoon kirjaussääntöjen mukaisesti. Kirjanpidon tilit jaetaan tiliryhmiin, joita ovat: rahoitustilit, menotilit, tulotilit sekä tilinpäätöstilit. Tiliryhmien nimet kertovat jo itsessään mitä kyseisille tileille kirjataan. Eli yksinkertaisuudessaan kirjanpitoon kirjataan rahat ja omaisuus, menot sekä tulot ja nämä kaikki tilit päätetään tilinpäätöksessä tilinpäätöstileille. Tilinpäätössiirtojen jälkeen yritys näkee onko tullut voittoa vai tappiota. Tilinpäätöksen lukuja voi analysoida tarkemmin, koska niistä näkee missä on tehty hyvää tuloista ja onko mahdollisesti joku mennyt todella huonosti.

Kirjanpitoa tehdessä tai tietojen toimittamisessa kirjanpitäjälle täytyy ottaa huomioon kirjanpitolaki. Kirjanpitolaki (KPL 2 luku 5 §) määrittää, että jokaisen kirjanpidon kirjauksen täytyy perustua tositteeseen, joka todentaa liiketapahtuman. Tosite voi olla esimerkiksi lasku, tili-siirto, maksukuitti, palkkalista tai tiliote, jossa täytyy olla päiväys, joka samalla osoittaa lii- ketapahtuman ajankohdan. (Kirjanpitolaki).

2.2 Verotus

Verotuksen tilikausi on yleensä kalenterivuosi. Liikkeenharjoittaja voi kuitenkin muuttaa tili- kautensa päättymisajankohtaa tarvittaessa, mutta siitä täytyy tehdä ilmoitus verohallinnolle. Myös yrityksen alussa tilikausi voi alkaa kesken kalenterivuoden ja olla alle vuoden tai yli vuo- den mittainen kuitenkin rajoitetusti. (Yritysverotus ja tilinpäätössuunnittelu, 2017).

Yrittäjän täytyy maksaa ennakoveroa tuloistaan, mikäli hän kuuluu ennakoperintärekiste- riin. Ennakoveroa maksetaan sen mukaan, miten paljon on yrittäjän tulo kyseisen vuoden ai- kana. Aloittavalla yrittäjällä se on arvio tulevasta, ja sitä voi tarvittaessa muuttaa vuoden ai- kana, mikäli huomaa tulojen olennaisesti poikkeavan arviosta. Ennakovero otetaan lopulli- sessa tilinpäätöksessä huomioon vähennyksenä, jotta yrittäjän ei tarvitse maksaa tulostaan veroja kahdesti. (Yritysverotus ja tilinpäätössuunnittelu, 2017).

2.2.1 Liikkeen- ja ammatinharjoittajat

Liikkeen- ja ammatinharjoittajat palauttavat oman esitetyt veroilmoituksensa, mikäli siinä on jotain täydennettävää, jonka lisäksi he palauttavat elinkeinotoiminnastaan toisen veroil- moituksen ilmoitettuun päivämäärään mennessä. Osakeyhtiöt ja muut yhteisöt jättävät ve- roilmoituksensa viimeistään neljän kuukauden kuluttua tilinpäätöksen päättymisen jälkeen. (Yritysverotus ja tilinpäätössuunnittelu, 2017).

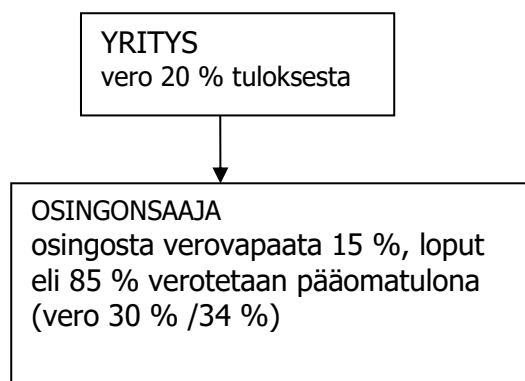
Yksityisliikkeen verotus tapahtuu verottamalla yrityksen omistajaa. Yrityksen tulo jaetaan pääomatuloksi ja ansiotuloksi. Pääomatuloa on nettovarallisuuteen pohjautuvalle laskentape- rusteelle laskettu kahdenkymmenen prosentin tuotto ja loput tuotosta on ansiotuloa. Yrittäjä voi halutessaan vaatia että laskentaperusteelle laskettu tuotto on kymmenen tai nolla pro- senttia, sen mukaan mikä on yrittäjälle sillä hetkellä verotuksellisesti edullisin vaihtoehto. (Optima opetusmateriaali, Verotus, 2017).

Yrityksen nettovarallisuus saadaan laskemalla, siten että yrityksen varoista vähennetään yri- tyksen velat. Pääomatulo-osuudenlaskentaperuste saadaan taas lisäämällä nettovarallisuuteen 30 prosenttia tilikauden aikana maksettujen palkkojen kokonaismäärästä. Vuoden 2017 alusta tuli voimaan myös henkilöyrityksille viiden prosentin yrittäjävähennys, jonka saa tehdä ennen verotettavaa tuloa. (Optima opetusmateriaali, Verotus, 2017).

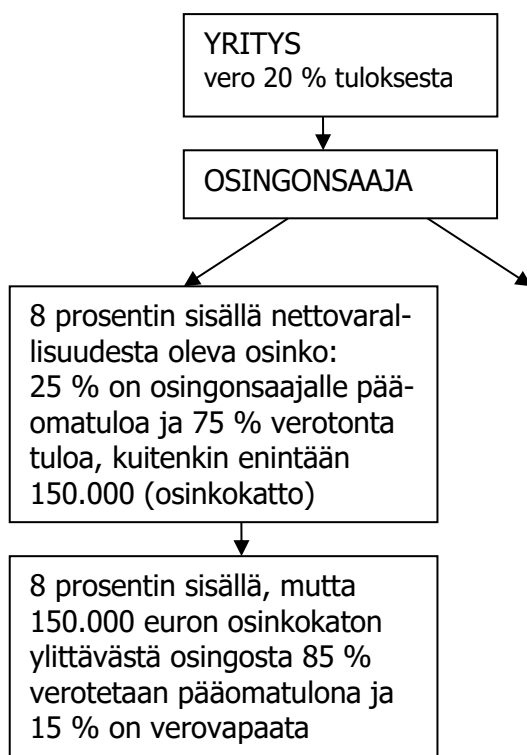
2.2.2 Osakeyhtiö

Osakeyhtiö on itsenäinen verovelvollinen ja maksaa veroa kaksikymmentä prosenttia verotettavasta tulostaan. Mikäli osakeyhtiön omistajat tai osakkaat nostavat yrityksestä osinkoa he maksavat itse veroa saamansa osingon määrästä. Veron määrään vaikuttaa onko osinkoa maksava yhtiö listattu pörssiin vai listaamaton sekä yhtiön nettovarallisuus. Osinkotulon verotus selviää hyvin seuraavan taulukon avulla. (Optima opetusmateriaali, Verotus, 2017).

Listautuneet yritykset:

Listautumattomat yritykset:

Taulukko 1: Osinkotulon verotus (Optima opetusmateriaali, Verotus, 2017).

2.2.3 Elinkeinotoiminnan tulos ja verotettava tulo

Elinkeinotoiminnan tulos saadaan kun veronalaisista tuloista vähennetään vähennykseen kelpaavat menot. Veronaiset tulot taas voidaan helposti selvittää yrityksen tuloslaskelman avulla. Tuloslaskelman voittoon tai tappioon lisätään tuloverot ja kuluiksi kirjatut kirjanpidossa vähennyskelvottomat menot, sen jälkeen tuloksesta vähennetään tuotoiksi kirjatut verovapaat tulot, jonka jälkeen oikaistaan vielä jaksotuksesta johtuvat erot.

Näiden toimenpiteiden jälkeen muodostuu yrityksen verovuoden verotettava tulo, josta saadaan vielä vähentää mahdolliset aiempien vuosien vahvistetut tappiot. Lopputuloksena saadaan lopullinen verotettava tulo. Aiempien vuosien tappiot saa vähentää saman tulonlähteen tuloksesta kymmenen vuoden ajan, jonka jälkeen niiden vähennysoikeus poistuu. (Yritysverotus ja tilinpäätössuunnittelu, 2017)

Verotettavan tulon laskeminen tapahtuu siis oikaisemalla sellaisia eriä, joita käsitellään eri tavoin kirjanpidon tilinpäätöstä laadittaessa ja verotuksessa. Verotettava tulo lasketaan alla olevan taulukon mukaisesti:

	TULOSLASKELMAN VOITTO/TAPPIO
+	TULOVEROT
-	TUOTOIKSI KIRJATUT VEROVAPAAT TULOT
+	KULUKSI KIRJATUT VÄHENNYSKELVOTTOMAT MENOT
	<u>+/- JAKSOTUKSESTA JOHTUVAT OIKAISUT</u>
=	VEROVUODEN VEROTETTAVA TULO
-	<u>VAHVISTETUT TAPPIOT</u>
=	LOPULLINEN VEROTETTAVA TULO

Taulukko 2: Verotettavan tulon laskeminen (Optima opetusmateriaali, verotus, 2017).

2.2.4 Kirjanpitolautakunnan lausunto 2018

Kirjanpitolautakunta on antanut tänä vuonna lausunnon kirjanpitoon liittyen oma-aloitteisten verojen sekä arvonlisäverojen käsittelyä varten uuden omaveron aikana. Lausunto, joka on liitetty kirjanpitolakiin, löytyy kirjanpitolaista seuraavasta kohdasta: 2:4.3 §. (Kirjanpitolaki).

”Lautakunta toteaa juoksevan kirjanpidon osalta, että sen järjestämisessä kirjanpitovelvollisella on laaja valinnanvapaus. Siten useat menettelytavat verojen kirjaamisessa ovat mahdollisia käytännössä. Kirjanpitovelvollisen kannattaa ottaa käyttöön itselleen tarkoituksenmukaisin tilikartta. Tällöin harkittavaksi tulee, avataanko eri verolajitilien lisäksi erillinen omaverotili, jolla voitaisiin seurata omaveroon siirrettyjä eriä ja joka voitaisiin täsmäyttää verottajan

tiliotetta vastaan. Merkinnät kirjanpitoon tehdään kulloinkin parhaan ja viimeisimmän käytössä olevan tiedon perusteella, viimeistään kuitenkin siinä ajassa, että ilmoitukset viranomaiselle verotusta tai muuta tarkoitusta varten voidaan laatia ajantasaisesta kirjanpidosta ja että se, joka on yhteisön tai säätiön kirjanpidosta vastuussa, voi täyttää valvontavelvollisuutensa (KPL 2:4.3 §).” (Talouhallintoliitto, 2018).

Tilinpäätöksestä lautakunta toteaa seuraavaa: ” Mitä puolestaan tulee tilinpäätöskäsittelyyn, lautakunta toteaa, että viimeistään tilinpäätöksessä on selvitettävä ja täsmäytettävä eri verovelat ja mahdolliset verosaamiset sekä niihin liittyvät viivästysmaksut. Tilinpäätöksessä eri verolajien verovelat ja niihin liittyvät muut maksut esitetään yleensä muina lyhytaikaisina velkoina. Lautakunnan käsityksenä on, että kun on kyse sellaisista eristä, joiden määrät eivät ole KPL 3:2a §:ssä tarkoitetulla tavalla olennaisia, voidaan nämä määrät - kuten omavero-tilin vähäiset korkomenot ja -hyvitykset - netottaa tilinpäätöksessä. (Talouhallintoliitto, kila antoi lausunnon 11.1.2018)” (Talouhallintoliitto, 2018).

2.3 Arvonlisävero

Yrittäjän täytyy myös maksaa tulostaan arvonlisäveroa, josta hän saa kuitenkin ensin vähentää yrityksen kuluista maksamansa arvonlisäveron. Arvonlisävero on niin sanottu välillinen vero, jonka yrittäjä perii asiakkailtaan palveluiden ja tavaroiden myynnin yhteydessä. Arvonlisäveroa maksetaan kuukausittain ja takautuvasti, esimerkiksi tammikuun arvonlisävero maksetaan maaliskuun 12 päivä, eli maksuaikaa on kuukausi ja kaksitoista päivää veron syntymisen jälkeen.

2.3.1 Arvonlisäveron määräytyminen

Arvonlisävero on erisuuruinen riippuen veron kohteesta. Yleisin arvonlisäverokanta on kuitenkin 24 prosenttia tavarain tai palvelun verottomasta hinnasta (AVL 8 luku 84§). Joidenkin tuotteiden ja palveluiden verokanta on kuitenkin vähäisempi kuin 24 prosenttia. Tällaisia tuotteita ovat elintarvikkeet, ravintolaruoka ja rehut, joiden arvonlisävero on 14 prosenttia (AVL 8 luku 85§). Lisäksi on tuotteita, joiden arvonlisävero on vain 10 prosenttia, kuten kirjat, lääkkeet, liikuntapalvelut, henkilökuljetukset, majoituspalvelut ja erilaisten tilaisuuksien pääsyliput, esimerkiksi teatteri, musiikki, urheilu yms. tilaisuudet. Alla on taulukko tällä hetkellä voimassa olevista arvonlisäverokannoista. (Vero.fi 2018)

Tavaroiden ja palveluiden verokannat

24 %	yleinen verokanta: useimmat tavarat ja palvelut
14 %	alennettu verokanta: elintarvikkeet, rehu, ravintola- ja ateriapalvelut
10 %	alennettu verokanta: kirjat, lääkkeet, liikuntapalvelut, elokuvanäytökset, kulttuuri- ja viihdetilaisuuksien sisäänpääsy, henkilökuljetus, majoituspalvelut ja televisio- ja yleisradiotoiminnasta saadut korvaukset

Taulukko 3: Tavaroiden ja palveluiden verokannat (Vero.fi 2018).

”Arvonlisävero lasketaan tavarain tai palvelun verottomasta hinnasta eli veron perusteesta. Veron perusteeseen sisältyvät kaikki hinnanalit, jotka myyjä veloittaa ostajalta. Niitä ovat esimerkiksi laskutuslisät ja postituskulut.” (Yrittysverotus, Vero.fi 2018).

”Esimerkki: Yrittäjä noutaa asiakkaansa tietokoneen huollettavaksi. Huoltopalvelun veroton hinta on 100 euroa. Lisäksi yrittäjä veloittaa asiakkaalta kilometrikorvauksen 8 euroa ja laskutuslisän 10 euroa. Huoltopalvelun myyntiin hinnanalisineen sovelletaan yleistä 24 %:n verokantaa.” (Yrittysverotus, Vero.fi 2018).

Arvonlisävero ja verollinen hinta lasketaan palvelulle verottajan ohjeen mukaan seuraavasti: Veron peruste, jonka mukaan vero laskutetaan: 100 euroa + 8 euroa + 10 euroa = 118 euroa
Arvonlisävero kyseiselle summalle lasketaan seuraavasti: 118 euroa x 24 / 100 = 28,32 euroa
Verollinen hinta palvelulle laskun mukaan yhteensä: 118 euroa + 28,32 euroa = 146,32 euroa. (Yrittysverotus, Vero.fi 2018).

2.3.2 Poikkeavuudet arvonlisäverossa

Joissakin tapauksissa vähäisen liiketoiminnan vuoksi on mahdollista hakea muutosta arvonlisäveron maksamiseen. Arvonlisäveroa voi sellaisessa tapauksessa maksaa myös kolmen kuukauden välein tai vaihtoehtoisesti vain kerran vuodessa. Tämä ei tietenkään tule automaattisesti, vaan sitä voi hakea verottajalta, jos tietää että tulot on vähäisiä. Verottaja voi myös

joissain tapauksissa sitä ehdottaa, jos se on kaikille helpompi ratkaisu. Esimerkiksi mikäli veroja maksetaan kuukausittain puolin ja toisin, niin on turhaa siirrellä rahaa kuukausittain tililtä toiselle, kun voi tehdä sen harvemmin esimerkiksi kerran vuodessa. (Vero.fi 2018).

Tärkeää on myös tietää, että yritys voi pienen tuloksen vuoksi hakea arvonlisäverotukseen niin sanottua alarajahuojennusta, mikäli yrityksen tulos on vähäistä, mutta ylittää tuon 10 000 euron rajan. Alarajahuojennukseen ovat oikeutettuja kaikki yrittäjät, joiden liikevaihto on yli 10 000 euroa, mutta jää alle 30 000 euron vuodessa. Alarajahuojennus tarkoittaa, että verottaja antaa osan arvonlisäveroista anteeksi pienen liikevaihdon vuoksi, ja palauttaa yrittäjälle hänen vuoden aikana maksamansa arvonlisäverot osittain riippuen liikevaihdon määrästä. (Vero.fi 2018).

2.3.3 Arvonlisäverosta vapautuminen

Yrittäjällä on mahdollisuus hakea myös kokonaan vapautusta arvonlisäveron maksamiseen esimerkiksi vähäisen liiketoiminnan vuoksi. Mikäli liikevaihto jää alle 10 000 euroa vuodessa, ei arvonlisäveroa tarvitse maksaa, mutta siinä tapauksessa ei voi myöskään hyödyntää kulujen arvonlisäveron vähennystä. Jos yrittäjä ilmoittautuu, ei verovelvolliseksi, ja yrityksen liikevaihto ylittää vuoden aikana tuon 10 000 euroa, täytyy hänen maksaa koko vuoden verot takautuvasti. (Vero.fi 2018).

Koko vuoden arvonlisäverojen maksaminen kerralla voi olla sellainen erä, joka vaarantaa uuden aloittavan yrityksen, mikäli siihen ei ole varautunut riittävän hyvin. Täytyy muistaa myöskin, että mikäli yrittäjä ei ole ilmoittautunut arvonlisäverovelvolliseksi, ei hän saa myöskään lisätä myymänsä tuotteeseen tai palveluun arvonlisäveroa. Eikä hän pysty vähentämään hankkimiansa tuotteiden arvonlisävero-osuutta, vaikka sen joutuu hankinnoistansa maksamaan. (Vero.fi 2018).

Yrittäjän kannattaa miettiä tarkkaan ja minun mielestä uuden yrittäjän kannattaa aina aluksi valita arvonlisäverovelvollisuus, koska silloin hän voi myös hyödyntää vähennettävän arvonlisäveron. Mikäli tulot jäävät pieneksi ja arvonlisäveroa täytyy maksaa reippaasti esimerkiksi palveluyrityksissä, joissa on pienet kulut, silloin tilanne on toinen, eikä kannata olla arvonlisäverovelvollinen. Onneksi tämän asian voi aina tarvittaessa muuttaa, mikäli yritys on pienituloisen, jotta ei maksa turhia veroja, jotka rasittaisivat kohtuuttomasti yrityksen tulosta.

2.4 Tunnista liiketoimintariskit

Pienillä yrityksillä ei ole useinkaan tietoa yrityksen riskeistä, koska heiltä puuttuu riskienhallintaan liittyvät välineet sekä niihin liittyvät menetelmät. Myös pienyrityksessä toimitusjohtaja sekä hallitus vastaavat sisäisestä valvonnasta, vaikka kirjanpito olisikin ulkoistettu jollekin tilitoimistolle. Sisäisellä valvonnalla varmistetaan että tilinpäätös on oikein tehty sekä ehkäistään väärinkäytöksiä yrityksen taloudessa. (Tilisanomat, 2018)

Yrittäjävetoisissa organisaatioissa yleensä valvontaa ja riskienhallintaa hoitaa yrittäjä itse ilman minkäänlaista suunnitelmaa miten valvontaa pitäisi hoitaa. Mikäli yrityksellä on tilintarkastaja joka toteuttaa ulkoista valvontaa, voi hän auttaa tarvittaessa havaitsemaan sisäisen valvonnan riskejä ja niihin liittyviä puutteita, jotta ne eivät heikentäisi organisaation toimintaedellytyksiä. Tilintarkastajalle ei kuulu antaa tietoa sisäisen valvonnan riittävydestä, mutta hän on velvollinen ilmoittamaan sisäisen järjestelmän puutteista. (Tilisanomat, 2018).

Jos yrityksellä ei ole tarvetta tilintarkastajalle pienen kokonsa tai muun syyn vuoksi, niin tilitoimistolla on hyvät mahdollisuudet havaita tarvittaessa sisäisen valvonnan puutteet sekä liiketoimintaan liittyvät riskit. Mikäli ei itse ymmärrä tai osaa taloushallintoa ja sen moninaisia kiemuroita, niin kannattaa palkata hyvä tilitoimisto tai kirjanpitäjä hoitamaan yrityksen talousasioita. (Tilisanomat, 2018).

Kun yrityksen taloushallintoa hoitaa ammattilaiset, niin talous on hyvässä hoidossa, ja voidaan minimoida mahdolliset riskit. Riskien arvioimiseksi kannattaa laatia tarkistuslista yhdessä tilitoimiston kanssa. Mikäli käytössä ei ole tilitoimistoa ilmaisen tarkistuslistan voi ladata omaan käyttöön esimerkiksi seuraavalta sivulta www.auditar.fi (Tilisanomat, 2018).

2.4.1 Yrityksen riskit

Liikeriski on mukana kaikessa yritystoiminnassa, ja siihen kuuluu esimerkiksi: tuotteiden kysyntä, kilpailu alalla, hinnoittelu sekä rahoitusriskit. Henkilöriski on nimensä mukaisesti henkilöstöön liittyvä riski, ja pienissä yrityksissä se kohdistuu itse yrittäjään, koska harvoin pienissä yrityksissä on muita työntekijöitä kun yrittäjä itse. Se on suuri riski pienyrittäjälle, koska se voi vaarantaa koko yrityksen toiminnan. Henkilörisktiin kuuluu esimerkiksi: tapaturmat, sairastumiset, loppuun palamiset sekä ammattitaidon vanhentuminen. (Osaava yrittäjä ja yrityksen riskienhallinta).

Lisäksi on hyvä tietää mahdolliset muut yrittämiseen liittyvät riskit, joihin myös pienen yrittäjän on hyvä varautua. Tällaisia riskejä voivat olla esimerkiksi: omaisuus-, rikos-, vastuu-, keskeytys-, oikeusturva-, sopimus- sekä tuoteriskit. Kun yrityksen mahdolliset riskit ovat tiedossa, täytyy seuraavaksi arvioida riskien suuruusluokka ja todennäköisyys, jotta niihin voi varautua riittävän hyvin. (Osaava yrittäjä ja yrityksen riskienhallinta).

2.4.2 Yrityksen riskienhallinta

Riskien hallintaan on olemassa monta vaihtoehtoista mahdollisuutta, ja jokainen voi miettiä mikä toimii oman yrityksen kohdalla parhaiten. Riskien pienentäminen on yleensä erittäin varteenotettava keino riskienhallinnassa, mutta siinä on tärkeää muistaa, etteivät riskinhallinnan kustannukset nouse suuremmiksi kuin riskinhallinnasta saatava hyöty. (Osaava yrittäjä ja yrityksen riskienhallinta).

Vastuuta riskeistä voi myös siirtää sopimuksilla tai vakuuttamalla, niin että vakuutusyhtiö vastaa vahingoista. Joskus kuitenkin yritykselle voi olla edullisempi vaihtoehto pitää riskit itsellään, kuin ottaa kalliita vakuutuksia. Esimerkiksi taloudellisen vastuun siirtämisessä vakuutusyhtiöt vaativat yleensä, että vakuutuksiin liitetään korkea omavastuu, niin siinä tapauksessa se voi tulla pienelle yrittäjälle liian kalliiksi, ja muodostua riskiksi. (Osaava yrittäjä ja yrityksen riskienhallinta).

2.4.3 Yrityksen vapaaehtoiset vakuutukset

Vakuuttaminen on hyvä keino siirtää joitakin riskejä eteenpäin, jotta ne eivät rasita yritystä. Tässä on kuitenkin hyvä muistaa, ettei ylivakuuta ja ettei siitä vakuutuksen maksusta muodostu yritykselle uutta riskiä. Ennen vakuuttamista on hyvä selvittää mitkä riskit vaarantavat toteutuessaan yrityksen toiminnan, ja vakuuttaa riskit sen mukaisesti. (Osaava yrittäjä ja yrityksen riskienhallinta).

Vakuutukset kannattaa mitoittaa oikein, jotta ei yli- tai alivakuuta vakuutettavaa asiaa. Väärin hinnoiteltu vakuutus on myös omalta osaltaan riski, eikä se hyödytä ketään. Vakuutusyhtiöiden kilpailuttaminen kuuluu myös riskienhallintaan, ja se on hyvä tehdä säännöllisesti, jotta voi minimoida riskit myös vakuutuksissa. Yrittäjän on tärkeää muistaa etenkin itsensä vakuuttaminen. (Osaava yrittäjä ja yrityksen riskienhallinta).

2.4.4 Yrittäjän sairastuminen

Kun yrittäjä sairastuu, Kansaneläkelaitos maksaa yrittäjälle sairauspäivärahaa, jonka suuruuden määrittelee yrittäjäeläkevakuutuksen työtulo. Tästä syystä yrittäjäeläkkeen työtulo tulisi mitoittaa sopivan suuruiseksi, jotta ei joudu pulaan sairastuessa. Yrittäjä voi parantaa lakisääteistä sairausajan turvaansa ottamalla lisäksi vapaaehtoisia hoitokulu ja päivärahavakuutuksia. Vapaaehtoiset vakuutukset korvaavat hoitokuluja laajemmin kuin lakisääteinen Kansaneläkelaitoksen vakuutus. (Osaava yrittäjä sairaus ja tapaturma).

Sairauspäivärahaa maksetaan omavastuu ajan jälkeen, joka on YEL vakuutetuilla yrittäjillä sairastumispäivä ja kolme arkipäivää. Sairauspäivärahan suuruus lasketaan yrittäjäeläkkeen vuosityötulon perusteella seuraavan kaavan mukaisesti: 0,7 kertaa vuosityötulo jaettuna 300. Sairauspäivärahaa maksetaan yleensä 60 päivän ajan, mutta enintään 300 päivää. Mikäli yrittäjä ei sairauden vuoksi kykene vuoden jälkeen jatkamaan yritystoimintaansa, hän voi hakea työkyvyttömyyseläkettä. (Osaava yrittäjä sairaus ja tapaturma).

Tapaturman varalta yrittäjällä on hyvä olla vapaaehtoinen tapaturmavakuutus, joka korvaa myös vapaa-ajalla sattuneen vahingon. Tapaturmavakuutus täytyy mitoittaa oikean suruiseksi, koska määritetyn vuosiansion mukaan maksetaan päiväraha mahdollisen tapaturman sattuessa. Yrittäjän eläkekorvaus maksetaan myös kyseisen vuosiansion perusteella, mikäli tapaturma estää yrittäjää jatkamasta yritystoimintaansa. Mikäli yrittäjällä ei ole vapaaehtoisia

tapaturmavakuutusta, niin Kansaneläkelaitos maksaa hänelle sairauspäivärahan suuruista tapaturmakorvausta. (Osaava yrittäjä sairaus ja tapaturma).

2.4.5 Yrittäjän työttömyysturva

Suomessa työttömyysturva muodostuu työttömyyspäivärahan ansiosidonnaisesta- tai perusosasta ja työmarkkinatuesta. Yrittäjä voi kuulua työttömyysturvajärjestelmän piiriin, mikäli määrätyt kriteerit toteutuvat. Yrittäjä on työttömyysturvalain mukaan yrittäjä, mikäli hän työskentelee omistamassaan yrityksessä tai yrityksessä, jonka hänen perheenjäsenensä omistaa. (Osaava yrittäjä, yrittäjän työttömyysturva).

Päätoimisella yrittäjällä ei ole oikeutta työttömyysturvaan, mutta sivutoimisella yrittäjällä taas on. Yrittäjä on päätoiminen silloin, jos hänen työpanoksensa on niin suuri, ettei hän pysty yrittäjyyden ohella ottamaan vastaan kokoaikaista työtä. Mikäli hänen yritystoiminta on niin vähäistä, että hän pystyy työskentelemään sen lisäksi kokopäiväisesti, hänet luokitellaan osa-aikaiseksi yrittäjäksi. Työttömyysturvalain mukaan yrittäjä voi saada työttömyysturvaa sen jälkeen, kun hän lopettaa yritystoimintansa, ja ilmoittautuu työttömäksi. (Osaava yrittäjä, yrittäjän työttömyysturva).

Yrittäjille on oma työttömyyskassa, johon he voivat liittyä parantaakseen työttömyysturvaansa. Työttömyyskassat eivät ole liittoja, vaan nimensä mukaisesti työttömyyskassoja. Työttömyyskassan jäseneksi yrittäjä voi liittyä, mikäli hänellä on minimivuositulon mukainen yrittäjäeläkevakuutus. Yrittäjäeläkevakuutuksen minimivuositulo vahvistetaan vuosittain. (Osaava yrittäjä, yrittäjän työttömyysturva).

Yrittäjä voi hakea ansiopäivärahaa jäädessään työttömäksi, mikäli yrittäjän työssäoloehto, joka on tällä hetkellä viisitoista kuukautta, täyttyy. Yrittäjä saa valita vuosityötulonsa, minkä mukaisesti työttömyyspäiväraha sekä jäsenmaksu määräytyvät, mutta se ei saa olla maksettua yrittäjäeläkettä suurempi. Kirjanpidossa jäsenmaksuja ei saa vähentää, mutta yrittäjä saa vähentää työttömyyskassan jäsenmaksut henkilökohtaisessa verotuksessaan. (Osaava yrittäjä, yrittäjän työttömyysturva).

Aloittavalla yrittäjällä on kuitenkin ansiopäivärahan jälkisuojaoikeus, mikäli hän siirtyy palkansaajakassasta yrittäjäkassaan. Sen mukaan yrittäjä voi saada edeltävien palkkatöiden mukaista ansiopäivärahaa, mikäli hän lopettaa yritystoiminnan ennen yrittäjän työssäoloehdon täyttymistä, ja yritystoiminta ei ole kestänyt kahdeksaatoista kuukautta. Tämä helpottaa yrittäjän siirtymistä yrittäjäksi menettämättä ansiopäivärahaoikeutta, joka on hankittu ennen yrittäjäksi ryhtymistä. (Osaava yrittäjä, yrittäjän työttömyysturva).

2.4.6 Yrittäjän eläke

Suomen eläkejärjestelmään kuuluu työeläke, ja sitä täydentävät kansaneläke sekä takuueläke tarvittaessa, mikäli työeläkkeen eläkekertymä jää liian pieneksi. Yrittäjän täytyy ottaa itse pakollinen yrittäjäeläkevakuutus (YEL), ja maksaa kaikki siihen liittyvät kulut. Työeläkevakuutus on pakollinen kaikille, jotka tekevät työtä joko yrittäjänä tai työntekijänä. Yrityksen omistaminen ei vaadi yrittäjäeläkevakuutusta, mikäli yrittäjä ei työskentele yrityksessä. (Osaava yrittäjä, yrittäjän eläke).

Yrittäjäeläkevakuutus on otettava seuraavien ehtojen täytyttyä: Yritystoiminta on jatkunut neljän kuukauden ajan, yrittäjä on 18-67 vuotias ja yrittäjän YEL työtulo ylittää vuosittain vahvistetun vähimmäismäärän, joka on vuonna 2018 7656,26 euroa. Sivutoimisen yrittäjän täytyy myös ottaa yrittäjäeläkevakuutus, jos edellä luetellut ehdot täyttyvät, vaikka hänelle kertyisi työeläkettä ansiotyössä. Aloittava yrittäjä saa 22 prosenttia alennusta 48 ensimmäisen kuukauden ajan yrittäjäeläkkeen vakuutusmaksuun. Yrittäjän eläkemaksun voi vähentää kokonaisuudessaan joko yrityksen verotuksessa tai yrittäjän henkilökohtaisessa verotuksessa. (YEL-perustietoa yrittäjälle, Varma).

Eläkettä kertyy yrittäjälle yrittäjäeläkevakuutukseen määritellyn työtulon mukaisesti. Yrittäjäeläkkeen työtulon ei tarvitse olla sama, jonka yrittäjä työpanoksestaan saa, vaan se voi olla suurempi tai pienempi, kuin yrityksestä saatu tulo. Yrittäjäeläkkeeseen vahvistettu työtulo kannattaa pitää riittävän suurena, koska se vaikuttaa myös yrittäjän muuhun sosiaaliturvaan. Yrittäjälle kertyy eläkettä 1,5 prosenttia vuositulosta 18 ikävuodesta alkaen, kunnes hän saavuttaa eläkeiän. Työntekoa voi jatkaa vielä eläkkeellä ollessa, jolloin eläkkeen lisäksi yrittäjälle tulee yrittäjätulo. (Osaava yrittäjä, yrittäjän eläke).

Voit ladata ilmaiseksi myös yrittäjän onnistumisoppaan sivulta <https://www.varma.fi/yrittaja/yel/#1307-yrittajan-laskuri>, ja samaiselta sivustolta löytyvät ohjeet ja laskurit YEL-vakuutuksen määrän arvioimiseen. (YEL-perustietoa yrittäjälle, Varma).

2.4.7 Aloittavan yrityksen riskit

Aloittavan yrittäjän kannattaa tehdä liiketoimintasuunnitelma, jotta yrityksen suunnitelma olisi mahdollisimman realistinen. Liiketoimintasuunnitelman avulla on helppo arvioida mahdolliset tulevat riskit, ja suunnitella samalla miten niihin voidaan varautua ennakkoon. Riskien hallintaan löytyy lisätietoa esimerkiksi seuraavilta sivuilta: <http://www.pohjola.fi/> ja <http://www.sampo.fi/>

Liiketoimintasuunnitelmassa mietitään omaa osaamista, miten pärjään alalla ja mitä osaan tehdä itse. Samalla on hyvä pohtia tuotteen tai palvelun pärjäämistä markkinoilla, ja mahdollisia kilpailijoita alalla. Yrittäjän täytyy erottua jollain lailla kilpailijoista, jotta hänen tuot-

teensa on kiinnostava ja se pärjää kilpailussa muiden yrittäjien kanssa. Yksi tärkeä osa liiketoimintasuunnitelmassa on miettiä yrityksen riskejä ja miten niihin voi varautua ennakolta. (Infopankki, liiketoimintasuunnitelma).

Rahoitus on tärkeä osa yrityksen perustamista, ja kuuluu riskienhallintaan. Rahoitusta voi tarvittaessa hakea pankeista tai Finnverasta, joka lainaa rahaa myös aloittavalle yrittäjälle. Täytyy kuitenkin muistaa, että rahoitusta hakiessa pitää olla liiketoimintasuunnitelma laadittuna, jotta rahoittajat näkevät että yrityksellä on mahdollisuudet pärjätä markkinoilla. Aloittava yrittäjä voi myös hakea starttirahaa määrättyillä ehoilla, jotka kannattaa selvittää tarkasti, ettei tule myöhemmin yllätyksiä rahoituksen suhteen. (Infopankki, rahoitus).

3 Yrittäjyys

3.1 Yrityksen perustaminen

Yrittäjäksi ryhtyvällä täytyy olla liikeidea, sekä valmiudet yrittäjyyteen. Yrittäjällä täytyy olla myös rohkeutta ottaa hallittuja riskejä, joita yrityksen perustamiseen liittyy. Aloittavalla yrittäjällä täytyy olla myös oma talous kunnossa. Hänellä on hyvä olla myös paineensietokykyä, sekä uskoa oman yrityksen tulevaisuuteen. Alla taulukko esimerkiksi, mitkä ovat yrittäjälle hyviä ominaisuuksia. (Yrittäjät, yrittäjän abc).

Yritystoiminnan aloittamiseen tarvitaan

- halu yrittää
- hyvä yritysidea
- hyvä ammattitaito
- kokemuksia työelämästä
- tietoja ja taitoja yrittämisestä
- riittävästi alkupääomaa.

Menestyvällä yrittäjällä on myös

- hyvä ammattitaito
- halu itsenäiseen työskentelyyn
- halu ottaa vastuuta ja riskejä
- kyky tehdä tuloksellista työtä
- kyky hakeutua hyödyllisiin verkostosuhteisiin
- perheen tuki.

Yrittämisessä tarvitaan samoja valmiuksia kuin työelämässä, opiskelussa tai vaikkapa harrastuksissa. Näitä ovat esim.

• ahkeruus • oma-aloitteisuus • palvelualttius • sosiaaliset taidot • joustavuus • itseluottamus • halua kehittyä	• luovuus • tavoitteellisuus • uskaliaisuus • kyky tehdä valintoja • neuvokkuus • kyky vaikuttaa • perustiedot yrittämisestä.

Taulukko 4: Yrittäjän hyviä ominaisuuksia (Yrittäjät, yrittäjän abc).

3.2 Yritysmuodot

Yrittäjän täytyy suunnitella ennen yrityksen perustamista, minkä yhtiömuodon yritykselleen valitsee, joten tästä syystä on hyvä tutustua etukäteen eri yhtiömuotoihin. Vaihtoehtoja ovat toiminimi, osakeyhtiö, kommandiittiyhtiö, avoin yhtiö tai osuuskunta. Mikäli itsellä on epävarmuutta yritysmuodon valinnassa, kannattaa olla yhteydessä yritysneuvontaan. Yritysmuotoa voi kuitenkin joissakin tapauksissa myöhemmin vaihtaa. Esimerkiksi jos on alussa henkilöyhtiö, ja haluaa yrityksen laajentuessa vaihtaa osakeyhtiöksi. (Infopankki, yritysmuodot).

Yrittäjäksi aikovan olisi hyvä käydä yrittäjäkurssi, jotta yrittämisen pääpiirteet tulisivat tutuiksi. Kurseilla tehdään yleensä liiketoimintasuunnitelma, joka on aloittavan yrittäjän tärkeä työkalu. Liiketoimintasuunnitelma vaaditaan esimerkiksi siinä tapauksessa, mikäli yrittäjä hakee starttirahaa yritystä perustaessa. (Infopankki, yritysneuvonta).

Helppo tapa aloittaa yrittäminen on aloittaa toiminimellä, jolloin vastuu ja päätöksenteko kuuluvat yrityksen perustajalle. Avoimeen yhtiöön tarvitsee vähintään kaksi henkilöä, jotta sen voi perustaa, ja yhtiömiehet vastaavat yhdessä yhtiön asioista. Kommandiittiyhtiössä täytyy olla vastuullisen yhtiömiehen lisäksi vähintään yksi äänetön yhtiömies, eli sijoittaja. Osakeyhtiön voi perustaa yksin, mutta tarvitaan osakepääomaa vähintään 2 500 euroa, joka jaetaan osakkeisiin. Osuuskunnan voi perustaa joko yksin, tai siinä voi olla useampia jäseniä. Jokaisella jäsenellä on yksi ääni, ja he vastaavat esimerkiksi yrityksen veloista vain sijoittamallaan rahamäärällä. (Infopankki, yritysmuodot).

3.3 Yrittäjyys Suomessa

Yrityksiä perustetaan Suomessa joka vuosi noin 30 000 kappaletta. Suurin osa on yritysmuodoltaan toiminimiä, joita on peräti 49 prosenttia vuosittain perustettavista yrityksistä. Seuraavana tulevat osakeyhtiöt, joita perustetaan 42 prosenttia. Vähiten perustetaan osuuskuntia, joita perustetaan vain 1 prosentti. Kommandiittiyhtiöitäkin perustetaan vain 3 prosenttia ja avoimia yhtiöitä 2 prosenttia. (Yritä.fi, yritysmuodot).

Yleisimmät yhtiömuodot ovat siis toiminimi ja osakeyhtiö. Toiminimi on aloittavalle yrittäjälle helpoin tapa aloittaa yrittäminen, etenkin jos aloittaa yrittämisen yksin. Mikäli yritystoiminta kasvaa suureksi tai on jo alussa suurta, on verotuksellisista syistä parempi perustaa osakeyhtiö. Osakeyhtiö on parempi yrittäjien riskien kannalta ja on hyvä valinta kasvavaan yritykseen, joka tarvitsee lisärahoitusta. (Yritä.fi, yritysmuodot).

Tilastokeskuksen mukaan Suomessa oli 2016 lähes 300 000 yritystä, joista puuttuvat maa-, metsä- ja kalatalous. Yritykset työllistävät noin puolitoista miljoonaa ihmistä ja suurin osa yrityksistä on alle kymmenen hengen mikroyrityksiä. Yritysten liikevaihdosta yli puolet tulee pk-yrityksistä ja niiden osuus on yli 40 prosenttia bruttokansantuotteesta. (Suomen yrittäjät 2016)

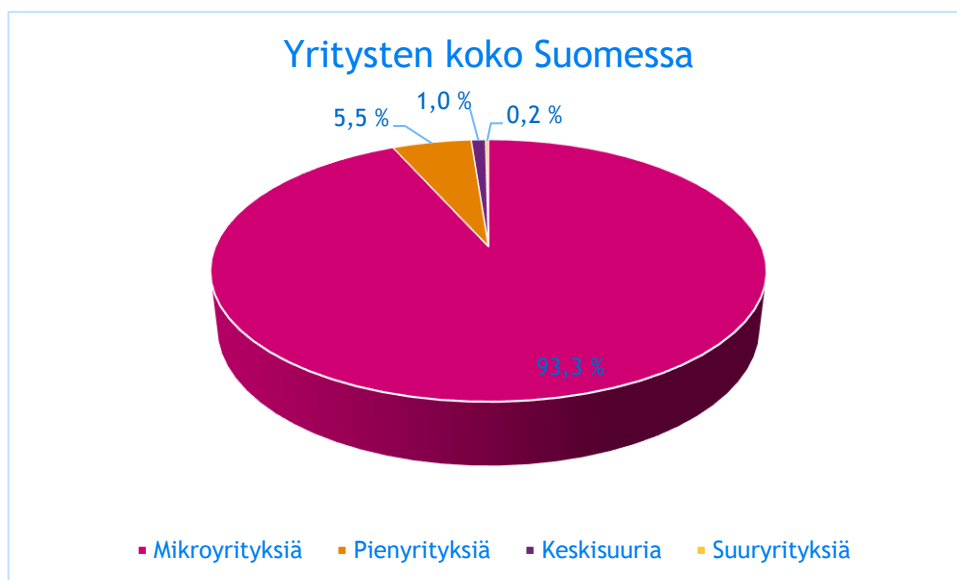
3.3.1 Yritysten kokoluokitus

Alla on selventävä taulukko, joka kertoo millä nimellä yrityksiä kutsutaan työntekijöiden määrän perusteella.

- Alle 10 työntekijän yritykset ovat mikroyrityksiä
- Alle 50 työntekijän yritykset ovat pienyrityksiä.
- 50–49 henkilön yritykset ovat keskisuuria.
- Pk-yritys = alle 250 henkilön yritys.
- Vähintään 250 henkilöä työllistävät yritykset ovat suuryrityksiä.

Taulukko 3: Yritysten kokoluokitus

Suurin osa, eli tilastokeskuksen vuoden 2016 tutkimuksen mukaan yli 90 prosenttia Suomen yrityksistä on niin sanottuja mikroyrityksiä. Pienyrityksiä on Suomessa viisi ja puoli prosenttia, kun taas isoja keskisuuria ja suuryrityksiä on Suomessa yhteensä vain noin yksi prosentti. Eli se kertoo siitä että Suomessa yritykset eivät palkkaa ulkopuolisia työntekijöitä juuri ollenkaan. Suuri osa Suomen yrittäjistä on yksinyrittäjiä, joilla ei ole ollenkaan ulkopuolisia työntekijöitä, tai sitten heitä on vain muutama. (Tilastokeskus, Yritysrekisteri 2016).

Kuvio 1: Yritysten koko Suomessa (Tilastokeskus, Yritysrekisteri 2016)

3.3.2 Kevytyrittäjäisyys

Suomessa on lähivuosina yleistynyt uusi yrittämismuoto, joka on nimeltään kevytyrittäjäisyys. Se tarkoittaa, että toimitaan yrittäjämäisesti, vaikka ei perusteta omaa yritystä. Kevytyrittäjä

toimii laskutuspalvelun kautta, ja näinollen yrittämisen byrokratia minimoidaan. Tässä tapauksessa yrittäjä voi keskittyä kokonaan liiketoimintaansa, eli siihen mitä osaa parhaiten. Kaikki hallinnollinen byrokratia kuten esimerkiksi kirjanpito ja verotus hoidetaan laskutuspalvelun kautta. Kevytyrittäjä laskuttaa laskutuspalvelun kautta ja laskutuspalvelu vähentää laskun summasta kulut, arvonlisäveron sekä oman palkkionsa. Vähennysten jälkeen jäljelle jäävät rahat laskutuspalvelu maksaa yrittäjälle. (Yritä.fi, yritysmuodot).

Kevytyrittäjyyden huonoja puolia ovat yrittäjyyden kasvun tuomat kustannusten nousut. Liikevaihdon noustessa kevytyrittäjyys tulee kalliimmaksi verrattuna omaan yritykseen. Kevytyrittäjyydessä ei myöskään ole mahdollista, että yrityksessä olisi monta perustajaa. Kevytyrittäjyys on hyvä vaihtoehto liikeidean kokeiluun, keikkahommiin ja sivutoimiseen yrittämiseen ilman yrityksen perustamiskustannuksia ja ylimääräisiä kirjanpitokuluja. Ainoa kustannus on laskutuspalvelun palvelumaksut, jotka tulevat toteutuneiden laskutusten perusteella. Nykyisin kevytyrittäjä voi toimia ilman toiminimeä tai toiminimellä. (Yritä.fi, yritysmuodot).

3.4 Naisyrittäjät

Tutkimukseni kohderyhmäksi valikoituivat naisyrittäjät, jotka löysin Facebookin naisyrittäjät ryhmästä. Ryhmässä keskustellaan vilkkaasti kaikesta mahdollisesta yrittäjyyteen liittyvästä, ja se on hyvä tuki ja sparrauspaikka etenkin pienille ja yksinyrittäjille. Sellaista asiaa tai kysymystä ei ryhmässä tule esille, johon ei löydy ratkaisua. Ja vastaukset tulevat aina todella nopeasti. Itsekin osa-aikaisena yrittäjänä olen seurannut ryhmää reilun vuoden ajan. Olen saanut paljon hyviä neuvoja kirjanpitoon, yrittäjyyteen, sekä sähköiseen markkinointiin, joka on tänä päivänä todella tärkeä työkalu.

3.4.1 Naisyrittäjien ryhmä

Naisyrittäjät ryhmä on yhden yrittäjänaisen vuonna 2009 perustama ryhmä, jossa on nykyään yli 47 000 seuraajaa. Minna Nousiainen perusti ryhmän alun perin, koska tarvitsi kanavia omien tuotteidensa, sekä palveluidensa mainostamiseen. Ryhmän tarkoitus on käydä avointa keskustelua yrittäjyyteen liittyen, tutustua toisiin naisyrittäjiin, sekä verkostoitua ryhmän avulla. Kirjoituksiin reagoidaan nopeasti ja keskusteluketju saattaa venyä jopa tuhanteen kommenttiin. (Minna Nousiaisen haastattelu, 2017).

Suosituimmat aiheet ryhmässä ovat yrittäjiä askarruttavat asiat, kuten YEL, tukiasiat, työntekijöiden palkkaaminen, sairauslomien sekä kirjanpito. Palautetta on tullut paljon, että ryhmä on ollut pelastus monen yksinyrittäjän arjessa. Ryhmästä löytyy aina vertaistukea, apua ja mielipiteitä, jotta ei tarvitse jäädä yksin ongelmien kanssa. Perustajan mukaan ryhmästä on moni saanut apua yritystoimintaan liittyvissä asioissa, ja hän tietää, että asiakassuhteitakin on ryhmän avulla syntynyt. Hän on myös kuullut, että ryhmäläisten kesken on syntynyt yhteis-

työkuvioita, ja kauppaa on tehty ryhmäläisten kesken. Mitään tilastoja edellä mainituista asioista ei ole tehty, mutta hän on saanut paljon asiaan liittyvää palautetta. (Minna Nousiaisen haastattelu, 2017).

Ryhmän perustaja on itse saanut ryhmän kautta paljon asiakkaita, koska hän tekee suurimman osan työstään verkon kautta. Hän on toiminut yksin ryhmän ylläpitäjänä, ja hän luottaa, että ryhmäläiset ilmiantavat nopeasti, mikäli joku laittaa ryhmään jonkun sinne sopimattoman tekstin tai ilmoituksen. Ryhmä on niin suuri, ettei kukaan yksittäinen ihminen pystyisi valvomaan kaikkia julkaisuja, vaikka ylläpitäjiä olisi useampikin. (Minna Nousiaisen haastattelu, 2017).

3.4.2 Naisyrittäjien voimavarat

Naisyrittäjälle tärkeä voimanlähde eläkevakuutus Eteran kyselyn mukaan on oma työ yrittäjänä, josta he ovat ylpeitä, koska siinä he saavat toteuttaa itseään. Kyseisen tutkimuksen mukaan vuonna 2013 jopa 76 prosenttia naisyrittäjistä oli tyytyväisiä omaan työhönsä. Miltei 90 prosenttia piti työtään vaihtelevana, monipuolisena ja innostavana. Naisyrittäjien ongelmana nähtiin työyhteisön puuttuminen, koska naiset ovat usein yksinyrittäjiä, ja työ on usein yksin puurtamista. (Suomalainen naisyrittäjä, 2013)

Yrittäjänäisten työkyky koettiin hyväksi tai jopa erinomaiseksi, ja useiden mielestä sairaudet eivät haitanneet työntekoa. Suurimmaksi ongelmaksi naisyrittäjät kokivat kuitenkin vapaa-ajan puutteen, koska lomien pitämiseen ei heillä ole useinkaan mahdollisuuksia. Jopa 44 prosenttia ilmoitti pitäneensä lomaa huonosti tai erittäin huonosti. Uupumusta, sekä stressin oireita tunsivat puolet tutkimukseen vastanneista naisyrittäjistä. Tutkimukseen osallistuneilla naisyrittäjillä oli kuitenkin vahva usko tulevaisuuteen. Suurin osa vastaajista uskoi voivansa jatkaa yrittäjänä vielä kahden vuoden päästä ainakin terveytensä puolesta. (Suomalainen naisyrittäjä, 2013)

3.4.3 Naisyrittäjät ja sairastaminen

Naisyrittäjät tekevät työtä myös sairaana vakuutusyhtiö Ilmarisen vuonna 2014 tekemän kyselytutkimuksen mukaan. Kyseisessä tutkimuksessa selvitettiin naisyrittäjien jaksamista arjessa. Kelan kuntoutusta tai sairauspäivärahaa naisyrittäjät hakevat muihin ryhmiin nähden harvoin. Suurin osa naisten yrityksistä on toiminimimuotoisia, joissa on palkansaajana vain yrittäjä itse. Mikäli yrittäjä sairastuu yrityksen jatkuvuus saattaa vaarantua. Yrityksellä on yleensä säännölliset menot, mutta yrityksen tulot voivat sairauden sattuessa pienentyä, tai loppua jopa kokonaan. (Talouselämä, yrittäjänaiset tekevät töitä sairaanakin, 2014).

Yrittäjät vakuuttavat itsensä liian pienellä summalla, verrattuna siihen, mikä on kuitenkin todellisuudessa heidän työpanoksensa arvo. Useat yrittäjät vakuuttavat itsensä minimityötulon perusteella. Minimityötulo oli vuonna 2014 noin 7 500 euroa, vaikka todellisuudessa Suomessa

keskityötulo oli noin 22 000 euroa. Minimityötulolla vakuutettu sai sairauspäivärahaa alle 500 euroa kuukaudessa. (Talouselämä, yrittäjänaiset tekevät töitä sairaanakin, 2014).

Ilmarisen työkyvyn arviointi- ja kuntoutusosaston osastopäällikön mukaan minimityötulolla ei ole mahdollista liittyä yrittäjän työttömyyskassaan, eikä yrittäjä saa tapaturmavakuutettua itseään. Joten yrittäjä on aika heikolla pohjalla, mikäli sattuu tapaturma, tai hän jää jostain syystä työttömäksi. (Tuire Hakonen, Ilmarisen osastopäällikkö, 2014)

3.4.4 Naisyrittäjien ikäjakauma vuonna 2016

Naisyrittäjien ikäjakauma vakuutusyhtiö Eteran kyselyn mukaan, kertoo hyvin siitä, minkä ikäisenä yleensä uskalletaan tai ajaudutaan yrittäjiksi. Nuorista alle 29 vuotiaista yrittäjiä oli vain kaksi prosenttia. Suurin ikäryhmä naisten keskuudessa oli yrittäjinä 30-59 vuotiaat, heitä oli yrittäjistä yli 80 prosenttia. Tutkimuksen mukaan yli 60 vuotiaista oli yrittäjiä enää 15 prosenttia. (Yrittäjänaiset, 2016).

Kyseinen romahdus ikäjakaumassa liittyy todennäköisesti siihen, että yli 60 vuotiaat yrittäjät jäävät eläkkeelle mikäli se on mahdollista. Vaihtoehtoisesti kyseisessä ikäluokassa sairaudet voivat pakottaa yrittäjän jäämään sairauseläkkeelle. Alla on kuvio, josta näkee selkeästi ikäjakauman, Eteran vuonna 2016 teettämän kyselyn mukaisesti. (Yrittäjänaiset, 2016).

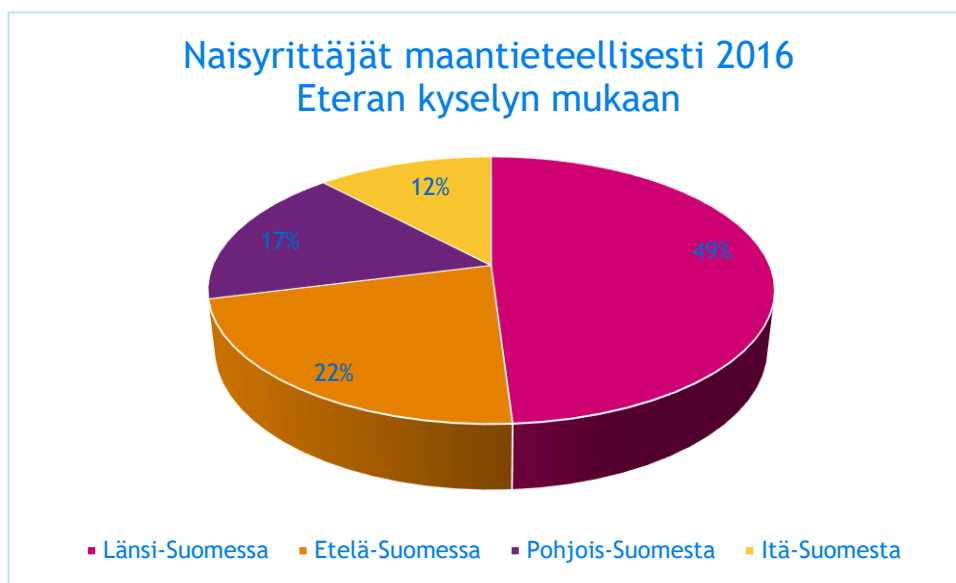

Kuvio 2: Naisyrittäjien ikärakenne Eteran kyselyn mukaan. (Yrittäjänaiset, 2016)

3.4.5 Naisyrittäjien sijainti maantieteellisesti vuonna 2016

Eteran vuonna 2016 tekemän tutkimuksen mukaan naisyrittäjiä oli Suomessa eniten Länsi-Suomessa. Länsi-Suomessa oli Suomen naisyrittäjistä melkein puolet eli kaiken kaikkiaan 49 prosenttia. Vähiten naisyrittäjiä oli Itä-Suomessa, missä heitä oli vain kaksitoista prosenttia. Toiseksi vähiten naisyrittäjiä oli Pohjois-Suomessa, missä naisyrittäjiä oli seitsemäntoista prosenttia. Etelä-Suomi oli toisena tilastossa Länsi-Suomen jälkeen, mutta sielläkin oli naisyrittäjiä vain 22 prosenttia.

Olisi ollut mielenkiintoista tietää, miten kyseiset rajat oli linjattu, koska Eteran kyselyssä Suomi oli jaettu neljään osaan. Kysymyksiä herätti myös, mitä vaikutusta oli työttömyyden ja naisyrittäjyyden sijoittumisella, vai oliko niillä mitään yhteistä? Naisyrittäjiä oli vähiten niillä alueilla, joissa oli eniten työttömyyttä. Mielenkiintoinen yhteensattuma, vai oliko? Tästä voisi päätellä, että naiset olivat työllistäneet etenkin lännessä itsensä, ja näinollen työttömyyskin oli alueella vähentynyt. Tämä on mielenkiintoista ja tätä voisi tutkia lisää vaikka seuraavassa tutkimuksessa. Seuraavan tutkimuksen aihe voisi olla yrittäjät- tai naisyrittäjät maantieteellisesti, ja mitkä ovat faktat yrittäjyyden maantieteellisen jakautuman taustalla. Vaikuttaako naisyrittäjyys alueen työttömyyslukuihin, ja miten paljon se mahdollisesti alueen sijoittumiseen vaikuttaa?

Kuvio 3: Naisyrittäjät maantieteellisesti Eteran kyselyn mukaan. (Yrittäjänaiset, 2016)

4 Tutkimus

Tutkimus on eräänlainen tapa kerätä aineistoa jostain etukäteen suunnitellusta aiheesta. Täytyy osata valita kulloinkin kyseiseen tutkimukseen sopiva kohderyhmä, jotta tutkimus onnistuu. Tutkimuksella kerätään vastauksia ennalta suunniteltuihin kysymyksiin, jotta voidaan tehdä johtopäätöksiä aiheeseen liittyen. Tutkimuksen voi tehdä tilaustyönä jollekin ryhmälle, kuten esimerkiksi työpaikalle työilmapiirin tutkimiseen.

Jotta tutkimus olisi luotettava, ja virhemarginaali muodostuisi mahdollisimman pieneksi, täytyy kysymysten olla hyvin suunniteltu, ja suunnattu oikealle kohderyhmälle. Luotettavuutta lisää myös vastaajien määrä, joka on hyvä olla riittävän suuri, mutta ei kuitenkaan liian suuri. Tutkimusta voi tehdä esimerkiksi haastattelemalla kohderyhmään kuuluvia ennalta valittuja henkilöitä. Tai vaihtoehtoisesti satunnaisotolla esimerkiksi lomakekyselyllä, johon voi vastata kuka vaan kohdennettuun ryhmään kuuluva henkilö. Jälkimmäisessä vastaajien määrä ei ole tarkasti ennalta määritelty, eikä siinä voi etukäteen tietää, kuinka moni valitun kohderyhmän henkilöistä siihen vastaa.

4.1 Tutkimuksen vaiheet

4.1.1 Tutkimuksen määritelmä

Tutkimus voi olla kvantitatiivinen tai kvalitatiivinen, ja siihen kuuluvat seuraavat vaiheet:

- havaintojen tekeminen
- aiheen valinta
- pohdinta
- kirjallisuuteen tutustuminen
- aineiston kerääminen
- aineiston analysoiminen
- kirjoittaminen

4.1.2 Aineiston kerääminen tutkimukseen

Tutkimukseen voidaan kerätä aineistoa monin eri tavoin, esimerkiksi seuraavin menetelmin:

- haastattelemalla henkilökohtaisesti
- havainnoimalla
- sähköpostitse kyselemällä
- kirjallisesti kyselemällä
- puhelimitse haastattelemalla
- netistä etsimällä
- painetuista teoksista lukemalla
- aiempiin tutkimuksiin tutustumalla
- tilastoista etsimällä
- julkisista aineistoista hakemalla
- tekemällä itse kokeellisia tutkimuksia

4.1.3 Tutkimuksen validiteetti

Validiteetti tarkoittaa tutkimuksen pätevyyttä ja luotettavuutta. Validi tutkimus tuottaa keskimäärin oikeita tuloksia. Jotta tutkimus olisi luotettava, täytyy kysymykset asetella niin, että vastausten virhemarginaali on mahdollisimman pieni. Kysymyksiä laatiessa täytyy varmistaa, että vastaaja ymmärtää kysymyksen oikein. Vastausprosentti täytyy olla myös korkea, jotta tutkimus on luotettava. Mikäli validiteetti puuttuu, tutkimus on vaillinainen ja arvoton. (Hirsijärvi et al. 2010).

4.1.4 Lähdekritiikki

Lähdekritiikki on tutkimusmenetelmä lähteen arviointia varten. Siinä selvitetään, onko lähde luotettava, ja käyttökelpoinen kirjoituksen materiaaliksi. Artikkeleita ja nettikirjoituksia voi kirjoittaa kuka vaan, eikä niiden tieto tule aina luotettavista kohteista. Lähdekritiikin avulla selvitetään, esimerkiksi tekstin kirjoittaja, julkaisija sekä mahdollisesti ajankohta milloin kirjoitus on julkaistu. Näiden tietojen avulla saadaan tietää, onko tieto luotettavaa ja ajantasaista materiaalia. (Hirsijärvi et al. 2010).

4.1.5 Tapaustutkimus

Tapaustutkimus voidaan toteuttaa kvantitatiivisesti tai kvalitatiivisesti. Siinä kerätään yksityiskohtaista tietoa yksittäisestä tapauksesta, tai vaihtoehtoisesti pienestä joukosta toisiinsa liittyvistä tapauksista. Tapaus on yksittäinen tapahtuma, ja siksi tutkimisen arvoinen. Tapaustutkimusta käytetään tutkimusaineiston hankintaan, ja valintaan. (Hirsijärvi et al. 2010).

Tapaustutkimukseen kuuluu, että valitaan tapaus, tilanne tai joukko tapauksia, joiden kohteena on ryhmä, yksilö tai joku yhteisö. Tapaustutkimuksessa kerätään aineistoa monia eri tapoja käyttämällä esimerkiksi: havainnoimalla, haastattelemalla ja dokumentteja tutkimalla. Tapausta tutkitaan luonnollisessa tilanteessa, sekä miten se vaikuttaa olemassa olevaan ympäristöön. (Hirsijärvi et al. 2010).

4.1.6 Kvalitatiivinen tutkimus

Kvalitatiivinen tutkimus selvittää tutkimuskohdetta, ja auttaa ymmärtämään miksi tutkimuskohde toimii määrättyllä tavalla. Tutkimus kohdistetaan yleensä pienelle kohderyhmälle, koska tavoitteena on ymmärrys, eikä määrällinen tutkimus. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa tietojen keräämiseen käytetään yleensä haastattelua tai ryhmäkeskustelua. (Hirsijärvi et al. 2010).

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa tutkitaan ihmisten kokemuksia, ja näkemyksiä valittuun aiheeseen liittyen, ja tutkimus tehdään harkinnanvaraisella otannalla. Mietitään hyvin tarkasti, mitä ollaan tutkimassa, ja minkälaista kohderyhmää tutkimuksessa halutaan käyttää. Myös haastattelutapa ja -tilanne on hyvä huomioida, sekä kannattaa välttää huonoja kysymyksiä,

koska on tarkoitus kerätä laadukasta eikä määrällistä aineistoa. Tutkimuksessa käytetään teoriaa auttamaan tutkimuksen tekemisessä, ja päämääränä tutkimuksella on kehittää teoriaa. (Hirsijärvi et al. 2010).

Kvalitatiivinen tutkimus tarvitsee tuekseen taustateoriaa, niin kuin kvantitatiivinenkin tutkimus, lisäksi kvalitatiivinen tutkimus tarvitsee teoriaa tulkitsemisen avuksi. Tämän avulla voidaan muodostaa kysymykset, ja mitä tietoja halutaan etsiä. (Hirsijärvi et al. 2010).

Kvalitatiivisessa eli laadullisessa tutkimuksessa kerätään vähemmän tietoa, mutta aineiston laatuun kiinnitetään enemmän huomiota. Siinä tutkitaan haastateltavien kokemuksia, ja näkemyksiä kyseessä olevaan aiheeseen liittyen. Laadullinen tutkimus voidaan toteuttaa haastatteleamalla, joko teemahaastatteluna, lomakehaastatteluna tai avoimena haastatteluna. Tutkimuksessa kannattaa kiinnittää huomiota haastattelukysymyksiin, jotta saa riittävästi tietoa haastateltavalta. Kannattaa välttää kysymyksiä, joihin voi vastata lyhyesti sanalla tai kahdella, koska haastattelun tarkoituksena on saada sisällöllisesti laajaa tutkimusmateriaalia. (<http://esseepankki.proakatemia.fi/>).

4.2 Tutkimuksen eteneminen

Tutkimuksen alkuvaiheessa materiaalia hankittiin haastatteleamalla naisyrittäjiä eri aloilta. Haastatteluiden tarkoituksena oli kerätä tietoa yrittäjien ongelmista ja riskeistä, jotta voisin keskittyä tutkimuksessa niihin tarkemmin. Lisäksi kysyin kaikilta yrittäjiltä, miksi he olivat ryhtyneet yrittäjiksi, koska halusin tutkia, mistä syystä naisyrittäjiä on nykyisin niin paljon.

Haastatteluiden kohteeksi valikoitui esimerkiksi seuraavien alojen yrittäjiä: eläinkaupan omistaja, eläinten koulukuvaaja, siivooja, verhoilija, optikko, kahvilayrittäjä, käsityöntekijä, tilitoimistoyrittäjä, kauneusalan yrittäjä, graafikko, kirjailija sekä fysioterapeutti.

Haastatteluiden perusteella tein teoriaosuuden tutkimukseeni, sekä laadin kysymykset nettiin naisyrittäjien Facebook ryhmään. Kuulun itse kyseiseen ryhmään, ja olen huomannut, miten aktiivisesti ryhmä toimii. Ryhmän aktiivisuuden vuoksi luotin, että ryhmästä tulisi riittävästi vastauksia tutkimukseen. Esitin naisyrittäjille muun muassa seuraavan laisia kysymyksiä liittyen yrittäjyyteen ja riskinhallintaan:

- Yrittäjän ikä, ja miten kauan on toiminut yrittäjänä?
- Yrityksen riskit, miten olet varautunut mahdolliseen liiketulojen vähenemiseen esimerkiksi kysynnän laskiessa, tai kilpailun kiristyessä?
- Miten olet turvannut tulevaisuutesi sairauden kohdatessa, ja eläkkeelle jäämisen?

4.3 Tutkimuksen tulokset

Yhtä yrittäjää lukuun ottamatta, jolla oli osakeyhtiö, kaikkien haastattemieni naisyrittäjien yritysmuoto oli toiminimi. Suurin osa oli toiminut yrittäjänä vain vuoden tai kaksi, mutta haastateltavissa oli myös pidempään yrittäjänä toimineita. Yrittäjä, jolla oli osakeyhtiö, oli toiminut yrittäjänä yli kymmenen vuoden ajan. Kaikilla haastatelluilla oli pohjalla joku yrittäjyyttä tukeva koulutus, yleisin oli kurssimuotoinen yrittäjäkoulutus.

Ongelmia ja haasteita yrittäjille oli tullut eniten verotuksen, arvonlisäveron ja taloushallinnon kanssa. Kaikilla oli kirjanpitäjä, joka hoiti taloushallintoa, jotta yrittäjä pystyi keskittymään yrittämiseen täysillä. Jotkut olivat ensin yrittäneet hoitaa taloushallintoa itse, mutta todenneet sen liian vaivalloiseksi, ja vievän paljon aikaa yrityksen liiketoiminnalta. Yrittäjät kokivat yleisesti, että yrittäjyyden alkutaipaleella ei saanut riittävästi tukea yrittäjyyteen.

Kaikki haastatelluista yrittäjistä olivat sitä mieltä, että pieniä henkilöyrityksiä verotetaan liian vahvasti. Pelkästään jo arvonlisäveron maksaminen on suuri rasite, etenkin palveluja tarjoaville yrittäjille. Palveluja tarjoavilla yrityksillä on pienet kulut liiketoiminnastaan, niin tästä syystä heille ei kerry vähennettävää arvonlisäveroakaan. Henkilöyrityksiin tuli viime vuoden alussa viiden prosentin huojennus verotettavaan tuloon, mutta kukaan haastatelluista ei tiennyt asiaa ollenkaan, kun sitä heiltä kysyin.

Yrittäjien ongelmiin haettiin yleensä apua netistä, tai kysymällä muilta yrittäjätuttavilta. Tärkein kanava mainontaan, sekä markkinointiin on haastattelun mukaan tänä päivänä sähköinen media. Omat kotisivut olivat myös käytössä kaikilla haastatelluilla yrittäjillä.

Facebookin naisyrittäjien vastaukset kyselyyn olivat yllättäviä, sekä osittain ei yllättäviä. Vastaukset eivät yllättäneet, koska olin kyseistä ryhmää seurannut jo todella kauan. Moni asia oli tullut ennakkoon tutuksi, kun niitä kysyttiin kyseisessä ryhmässä miltei viikoittain. Tutkimuksessa kysyttiin ryhmään luomalla kyselyllä seuraavan laisia asioita, yrittäjän ikä, yrittämisen kesto, tulevaisuuden turvaaminen, riskien hallinta sairastuessa tai tulojen vähentyessä, sekä miten yrittäjä on turvannut tulevan eläkkeensä.

Tutkimuksen tarkoitus oli myös selvittää, mistä syystä tänä päivänä todella monet naiset aloittavat yrittäjänä. Siksi kyseinen kysymys tuotiin esille kaikissa tapaamisissa, joissa oli mukana naisyrittäjiä. Olen käynyt monissa naisyrittäjien tapaamisissa, ja kuullut naisyrittäjiltä erilaisia tarinoita, miksi heistä tuli yrittäjiä. Usein haastatellut naiset kuitenkin olivat aloittaneet yrittäjänä puoliksi vahingossa, tai ympäristön ja tuttavien kehotuksesta.

Syitä yrittäjänä aloittamiseen ilmeni haastattelujen aikana seuraavia: Jäi työttömäksi, ei löytänyt koulutusta vastaavaa työtä, kyllästyi jatkuviin osa-aikaisiin tai määräaikaisiin työsopimuksiin. Yllättävä vastaus oli, että ei jaksanut niitä miespomoja, jotka ei ymmärtäneet naisten

näkökulmaa asioissa. Monen mielestä palkkatyössä työolosuhteet olivat raskaat, ja yrittäjyyden vapaus esimerkiksi työaikojen suhteen, sekä halu johtaa itse itseään olivat hyviä syitä yrittäjäksi siirtymiseen. Itsensä toteuttaminen omien toiveiden mukaisesti, sekä naisten syrjintä työmarkkinoilla liittyen esimerkiksi ikään tai naisten perhevapaisiin, sekä mahdollisiin tuleviin äitiyslomiin, oli monella syy yrittäjäksi ryhtymiseen. Vastauksissa tuli myös vahvasti esille sukulaisten ja ystävien painostus aloittaa yrittäjänä, jos oli joku erityinen taito, jota pystyi yrityksessä hyödyntämään, mutta ei omalla työpaikalla. (Naisyrittäjien haastattelut 2017-2018).

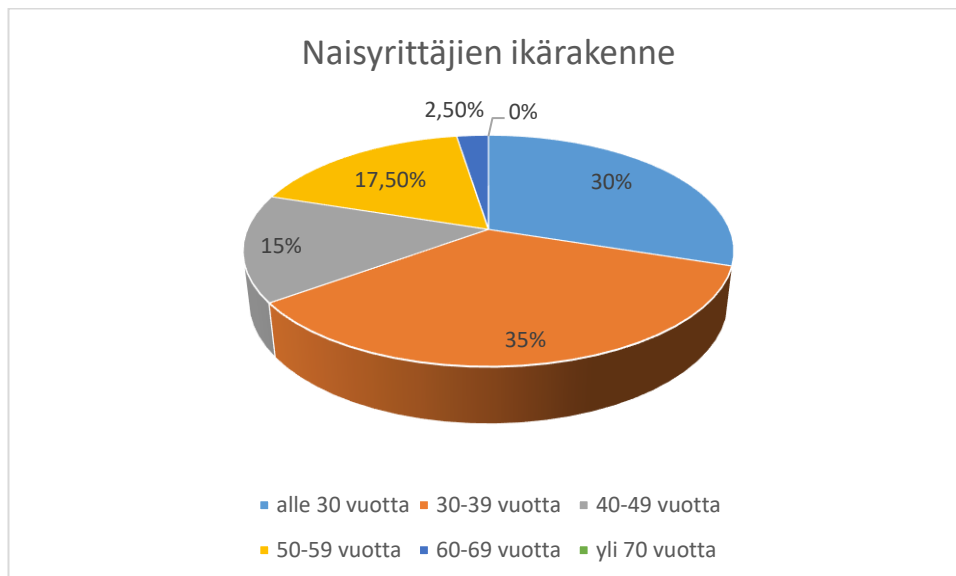
Eniten tuli vastauksia vaihtoehtoihin halusin olla itseni pomo, työllistää itseni sekä valita oman työaikani. Nykyisin ihmiset ovat itsenäisiä, ja työpaikan puuttuessa, tai ollessa huono, työllistävät he usein itse itsensä. Työmarkkinoilla käydään tänä päivänä kovaa kilpailua työpaikoista, koska niitä ei ole, tai sitten ne ovat väärän alan työpaikkoja. Työnteko on myös tänä päivänä muuttunut tosi kiireiseksi, koska joka työpaikalla tuijotetaan vain tuloksia. Osakkeen omistajat haluavat sijoituksilleen yhä suurempia voittoja, välittämättä työolosuhteista tai työntekijöistä. Yrittäjä saa toteuttaa itseään vapaasti omaan tahtiinsa, sen mukaisesti miten paljon haluaa tuottoa omalle työlleen.

4.3.1 Naisyrittäjien ikärakenne

Huomioitavaa oli mielestäni naisyrittäjien ikärakenne, 65 prosenttia vastanneista naisyrittäjistä oli alle 40 vuotiaita. Siitä voi päätellä, että sen ikäiset naiset, jotka ovat yrittäjiä, ovat myös usein pienten lasten äitejä. Pienten lasten äidit eivät ole haluttua työvoimaa työmarkkinoilla, koska lapset voivat sairastua ja äiti on yleensä se henkilö, joka jää sairaita lapsia kotiin hoitamaan. Siinä tilanteessa monelle äidille tulee mieleen, että voisipa olla kotona lapsen tai lapsien kanssa.

Nykyisin on olemassa paljon mahdollisuuksia esimerkiksi suoramyynnin ja lisääntyneiden verkko kauppojen avulla jäädä kotiin työskentelemään osa-aikaisena yrittäjänä lastenhoidon ohella. Siitä on helppo siirtyä kokoaikaiseksi yrittäjäksi siinä vaiheessa kun lapsi kasvaa. Työntantajat eivät välttämättä halua palkata pienten lasten äitejä töihin, koska he saattavat tehdä vielä lisää lapsia, ja näin on kierre valmis. Äiditkin ovat huomanneet usein siinä vaiheessa, että on helpompaa toimia yrittäjänä ja itsensä johtajana, jotta saa yhdistettyä parhaiten oman työaikansa ja perheen pyörittämisen. Samalla äidit saavat mahdollisuuden olla mahdollisimman paljon lastensa kanssa kotona. Siinä tilanteessa on helpompaa ryhtyä yrittäjäksi, kuin mennä vieraalle töihin mahdollisesti säännöllisiin tai jopa pahimmillaan erittäin epä säännöllisiin työaikoihin sidottuna.

Kuvio 4: Naisyrittäjien ikärakenne (Kysely Facebook, 2018)

4.3.2 Naisyrittäjän yrittäjyyden kesto

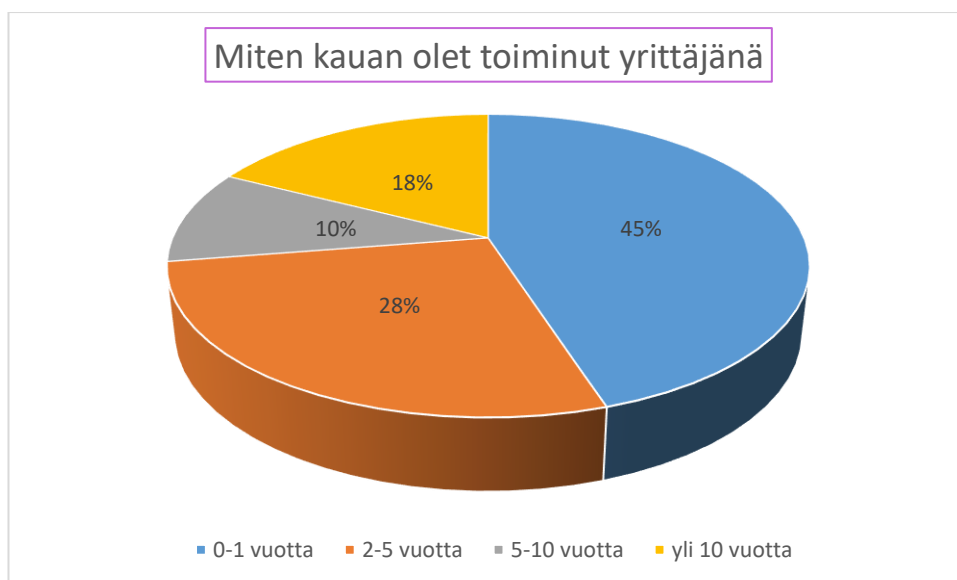
Haastattelun perusteella tuli myös ilmi että melkein puolet, 45 prosenttia haastatelluista naisyrittäjistä oli toiminut yrittäjänä vuoden tai alle. Eli suurin osa oli aloittavia tai vastikään aloittaneita yrittäjiä, se osaltaan selittää sen, että ryhmä toimii aktiivisesti. Useat vastaajat kertoivat, että yksi merkittävä kanava mistä he saavat tietoa yrittäjänä toimimiseen sekä ohjeita tarvittaessa, oli juurikin tuo Facebookin naisyrittäjien ryhmä. Muita mainittavia vastauksia tuli esille esimerkiksi verotoimisto, internet, kollegat ja kurssit. Eniten vastauksia antaneiden ryhmässä oli kuitenkin käytössä internet ja Facebook ja niissä erilaiset ryhmät, joissa on muita yrittäjiä.

Haastattelun ja kyselyn aikana tuli vastaan myös kysymyksiä ja keskustelua siitä, että onko naisyrittäjien Facebook ryhmä luotettava. Osaako uudet etenkin vasta-alkaneet yrittäjät olla riittävän lähdekriittisiä ryhmän kirjoittajia ja kirjoituksia kohtaan. Keskusteluissa tuli useaan otteeseen ilmi, että kyseisessä ryhmässä kirjoitetaan myös paljon väärää tietoa, jolla ei ole mitään tekemistä todellisuuden tai tiedon oikeellisuuden kanssa. Ryhmässä on myös paljon naisia, jotka eivät edes ole yrittäjiä tällä hetkellä, joten he voivat myös antaa siellä väärää tietoa. Ryhmään ei ole mitään erityisiä pääsyaatimuksia, vaan sinne pääsee hakemaan tietoa hyvin myös sellaiset, jotka vasta suunnittelevat yrityksen perustamista.

Ryhmän luotettavuutta naisyrittäjien kesken pohdittuamme, tulimme siihen tulokseen, että ryhmä on niin iso, ettei siellä pitkälle pääse asiattomilla tiedoilla tai huomautuksilla. Paikalla on aina joku asiantuntija, joka korjaa, jos joku yrittää väärää tietoa sinne vahingossa tai ta-

hallaan kirjoittaa. Usein tärkeään lainopilliseen, kirjanpitoon, verotukseen tai muuhun sellaiseen verrattavissa olevaan tietoon liittyviin kysymyksiin joku laittaa linkin kyseisen asian virallisille sivuille, jotta asia tulee varmasti oikein hoidettua, ja vastaus on oikea.

Moni kiittelee ryhmän sisällä että kyseinen ryhmä on olemassa, ja sieltä saa tiedon tarvittaessa minuuteissa, mikäli yrittämisessä tai muussa yritykseen liittyvässä asiassa tulee ongelmia. Ja kyllä siellä ryhmässä on muitakin kysymyksiä ja viestiketjuja joitakin mainitakseni esimerkiksi vertaistukea, tsemppausta huonoina päivinä, onnistumisen hehkuttamista sekä se toimii hyvänä paikkana verkostoitumisessa ja uusien asiakkaiden tavoittamisessa. Moni pienyrittäjä kyselee sieltä myös lahjavinkkejä tai muuta vastaavaa, kun haluavat tukea toista pienyrittäjää, käyttämällä heidän palveluita ja ostamalla tuotteensa mieluummin heiltä kuin suurilta ketjuilta.

Kuvio 5: Naisyrittäjyyden kesto (Kysely Facebook, 2018)

4.3.3 Toimeentulon turvaaminen sairastuessa

Yksi kysymys ja mielestäni tosi tärkeä pienyrittäjän näkökulmasta oli tulevaisuuden turvaaminen. Miten toimeentulo on turvattu sairauden yllättäessä ja onko eläketurva mietitty. Kaikki eivät tule välttämättä aivan ensimmäiseksi ajatelleeksi sairastumista tai eläköitymistä, kun alkavat yrittäjäksi. Kuitenkin yrittäjän on erittäin tärkeää minimoida yritystoiminnan riskit myös tästä näkökulmasta.

Mikäli pienyrittäjä sairastuu vakavasti, ei hänellä mahdollisesti ole tuuraajaa, ja näinollen yrityksen tulevaisuus on vaakalaudalla. Pienyrittäjällä voi viikonkin mittainen sairausloma tehdä suuren tappion yrityksen tuottoon, riippuen tietenkin millä alalla hän toimii. Mikäli työ on

palvelun tuottamista henkilökohtaisesti hän voi menettää asiakkaitaan kilpailijalle, jos taas hänellä on myymälä, kuka sitä hoitaa vai onko kauppa kiinni? Onneksi tänä päivänä on paljon yrittäjiä, jotka tekevät, tai voivat vaihtoehtoisesti hoitaa työnsä etänä, mikäli sairaus yllättää.

On kuitenkin mahdollista, että yrittäjä sairastuu, niin ettei voi työskennellä edes etänä kotoa, tai loukkaantuu ja joutuu sairaalaan. Tästä syystä halusin tiedustella yrittäjien mahdollista varautumista kyseisiin tilanteisiin, sekä samalla saada heidät ajattelemaan asiaa ihan vakavasti. Koskaan ei voi tietää mitä tulevaisuus tuo tullessaan, joten ainoa keino on varautua riskeihin riittävän hyvin. Seuraavan laisia vastauksia sain yrittäjiltä sairastumiseen varautumisesta.

Joitain mainitakseni: Tuuraajaa ei ole, joten töitä täytyy tehdä oman jaksamisen mukaan. Perheyrytyksessä toinen tuuraa toistaan, ei ole varaa sairastaa tai sitten pitää olla syömättä, kun rahaa ei tule. Todella monen vastauksessa oli suoranaisesti vaan todettu, että ei tiedä tai ei mitenkään. Toisia olivat auttaneet omat vanhemmat, sukulaiset tai ystävät rahallisesti, kun sairaus oli yllättänyt. Jotkut eivät tiedä mitä tekisivät, jos sairastuisivat. Monet toivoivat, ettei tarvitse edes ajatella sellaista vaihtoehtoa, etteivät he pystyisi tekemään työtään. Joillakin on puoliso, joka paikkaa huonoa yritystoimintaa, ja toiset ovat vaan töissä särkylääkkeiden voimalla, kun ei ole muutakaan vaihtoehtoa.

Vain yksi vastaus tuli, että olen ottanut vakuutuksen vakavan sairauden varalle. Ja ainoastaan yhdellä vastanneilla oli yel-työtulo riittävän korkealla, että se takaa hänelle riittävän sairauspäivärahan tarvittaessa. Yhdellä oli otettu liiketoimintasuunnitelmassa ja työn hinnoittelussa huomioon mahdollinen sairastuminen. Yrittäjien mielestä riittävä sairausvakuutus on aivan liian kallis pienyrittäjälle, jotta sitä olisi varaa ottaa, niin sen vuoksi siinä on helppo säästää suuriakin summia. Moni kyllä haluaa ottaa vakuutuksen ehkä joskus tulevaisuudessa, kun yrityksen tuotto nousee ja vakiintuu, jotta siihen on varaa.

Monen yrittäjän mielestä valtion pitäisi tukea pienyrittäjien mahdollisuutta palkata tuuraajia lomien ja sairauslomien ajalle. Se olisi mahdollista pienentämällä työnantajan kustannuksia väliaikaisissa ja lyhytaikaisissa työsopimuksissa. Samalla saataisiin työllisyyttä lisättyä niiden henkilöiden kohdalla, jotka haluavat esimerkiksi elämäntilanteensa vuoksi tehdä väliaikaisia keikkatöitä ja tuurauksia. Yrittäjän työkyky ja työssä jaksaminen paranisi samalla, kun hän voisi rauhassa sairastaa, luottaen ettei konkurssi uhkaa.

4.3.4 Tulojen turvaaminen huonoina aikoina

Todella usea naisyrittäjä tekee muuta työtä yrittämisen lisäksi, joko osa-aikaisesti samaan aikaan tai tulojen ollessa pienemmät he ottavat työkeikkoja muualta. Jotkut ovat yrittämisen lisäksi miltei joka viikonloppu palkkatöissä sen lisäksi, että he arkisin hoitavat yritystä. Vain

kaksi yrittäjää ilmoitti, että lopettavat yrityksen, jos tulot pienenevät. Markkinointiin luoteetaan myös hyvin, koska siihen aiotaan panostaa, mikäli tulot jostain syystä vähenisivät. Markkinoinnin lisääminen kuulostaa hyvältä, koska markkinointikulu on sellainen mistä on helppo, mutta ei hyvä vähentää, jos kuluja jostain täytyy karsia. Oli joukossa myös yksi hauska ja erottuva kommentti, nimittäin aikoo mennä miehen rahapussille, jos tulot vähenevät.

Tämän kyselyn pohjalta voi todeta, että naisyrittäjät ovat todella sitkeitä, eivätkä ihan helposti luovu yrittämisestä, kun ovat sen omaksi uraksi valinneet. Luottamus omaan yrittämiseen, ja yrityksen selviämiseen on vahva. Sairaanakin tehdään töitä, lisätöitä tehdään, jotta tulot pysyisivät mahdollisimman hyvinä. Vaatii hyvää itsevarmuutta, sekä vahvaa selkärankaa tunnustaa, että yrityksellä menee huonosti, ja siitä syystä pyytää sukulaisilta tai ystäviltä tarvittaessa rahaa lainaksi. Onhan siihen yrittämiseen kuitenkin lähdetty täysillä, ja luottamus yrityksen tuottavuuteen on ollut korkea.

4.3.5 Tulevaisuuden suunnittelu ja kehittyminen

Kysyin myös yrittäjien suunnitelmia tulevaisuuden näkökulmasta, ja missä tai miten he näkisivät yrityksensä tulevaisuudessa. Yrittämisessä voi tulla vastaan epäonnistumisia, ja suurien riskien yrityksissä täytyy varautua myös vaihtoehtoihin tarpeen vaatiessa. Mikäli yrityksen haluaa pitää hengissä nykyisessä nopeasti muuttuvassa yhteiskunnassa, täytyy olla koko ajan valveilla, ja seurata maailman menoa yrityksen näkökulmasta. Joskus täytyy tehdä suuriakin muutoksia, ja yleensä lyhyellä varoitusajalla, jotta pysyy mukana kilpailussa tämän päivän hektisessä elämänmenossa.

Yrittäjistä vain seitsemän prosenttia oli miettinyt vaihtoehtoista strategiaa, jos yrityksellä alkaisi jostain syystä menemään huonommin kilpailun, taantuman tai laman johdosta. Yhdellä haastatelluista yrittäjistä oli hyvä käsitys yrittämisen vahvuudesta ja kestämisestä. Hänellä oli strategia, jonka mukaan yritys on kuin jakkara. Jakkarassa on oltava riittävän monta jalkaa, jotta se pysyy pystyssä, eikä keiku huonoinakaan aikoina. Eli hänellä oli taitoa siirtyä yrityksen sisällä tarvittaessa tekemään jotain vaihtoehtoista, mikäli toisella alalla menisi huonommin. Alun perin hän oli kampaaja, mutta siinä sivussa kouluttautunut kauneudenhoitajaksi, hierojaksi sekä lymfahoitajaksi. Näiden lisäksi hän osasi myös ommella, ja teki sitä muun yrittämisen ohella. Hänen jakkarassa oli pikaisesti laskemalla ainakin viisi jalkaa, joten ei kovin helposti jakkara lähde keikkumaan, tai ainakaan ihan heti kaadu, jos yksi ala tuottaa heikommin.

Jokainen yrittäjä on hyvä omalla alallaan, ja yrittäjäksi lähdetään useimmiten siitä syystä, että saa toteuttaa itseään, ja luoda sitä omaa unelmaa. Kuitenkin on hyvä ottaa huomioon, mahdollisuuksien mukaan yritykseen liittyvät riskit, ja alan trendien muuttuminen. Sairaus,

ikä, allergiat tai muut vastaavat asiat voivat myös rajoittaa yrittäjän työssä jatkamista. Näidenkin tilanteiden varalle olisi hyvä olla toinen vaihtoehto, jotta yrityksen jatkuvuus olisi turvattu poikkeustilanteissa.

Melkein puolet eli 43 % vastaajista, olivat panostaneet liiketoiminnan kehittämiseen. Tämän asian suhteen yrittäjät olivat hyvinkin tietoisia tulevaisuuden vaatimuksista. Heillä oli vahva käsitys siitä, että yritystä täytyy kehittää ja uudistaa koko ajan, jotta pysyy muuttuvien trendien mukana, ja yritys pysyy kilpailukykyisenä myös tulevaisuudessa.

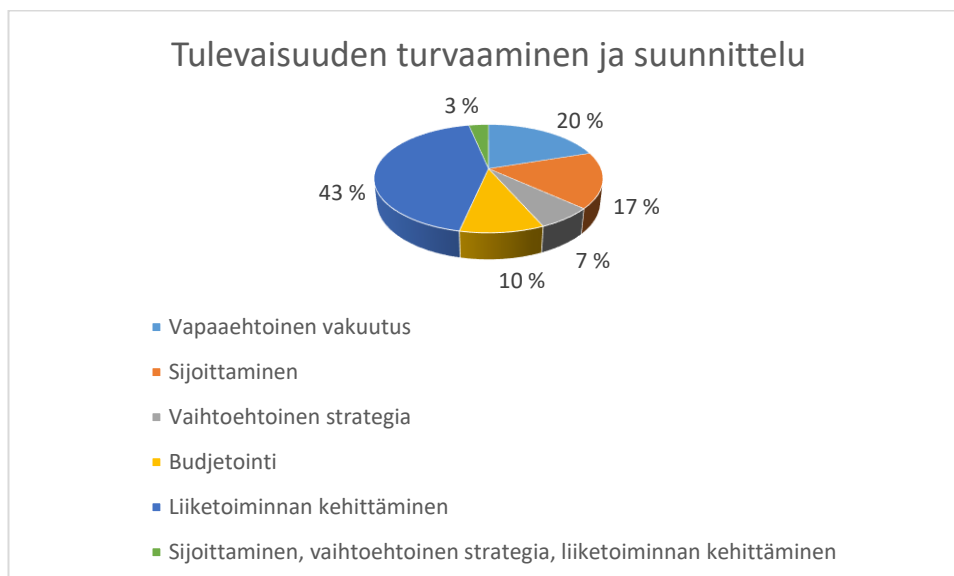
Haastatteluissa tuli myös vahvasti ilmi, että yrittäjät ovat hyvin tietoisia tämän päivän trendeistä. Kehityksen nopeasta tahdista pienyrittäjien, ja miksei suurempienkin yrittäjien tulevaisuuden suhteen. Moni yrittäjä oli myös valmis sijoittamaan tulevaisuuden suunnitteluun ja oman alan koulutuksiin, jotta yrityksen jatkuvuus olisi taattu.

Budjetointia tehtiin kovin vähän, vain kymmenen prosenttia vastaajista ilmoitti tekevänsä budjetointia. Budjetointi on kuitenkin tärkeä työkalu yrityksen talouden ja riskien seurannassa, koska se antaa numeraalista tietoa yrityksen tilasta, ja auttaa yrityksen tuloksen seurannassa. Budjetteja tehdään, ja seurataan hyvin vaihtelevasti nykyisin. Se johtuu osittain tämän päivän trendistä, jonka mukaan budjetointi on turhaa. Turhaa se on, jos sitä ei seurata säännöllisesti, ja liian kalliiksikin se voi tulla etenkin pienille yrityksille.

Budjetoinnista olisi paras hyöty yritykselle, mikäli sitä seurattaisiin kuukausitasolla. Budjetoinnin säännöllisellä seuraamisella huomataan mahdollisimman nopeasti, mikäli joku asia yrityksessä on pielessä. Kerran vuodessa tehty, ja analysoitu budjetti on aika turha etenkin pienessä yrityksessä. Usein on jo liian myöhäistä tehdä korjausliikkeitä, mikäli vasta vuoden päästä huomataan, että budjetti ei ole toteutunut lähellekään odotusten mukaisesti. Moni pienyritys saattaa olla siinä vaiheessa suurissa vaikeuksissa tai jopa konkurssissa.

Sijoittamista myös harrastettiin kiitettävästi, 17 prosenttia vastaajista ilmoitti sijoittavansa tuloja pahan päivän tai yllätyksien varalle. Osa oli ostanut sijoitusasunnon, ja toiset sijoittaneet osakkeisiin itsenäisesti tai pankin avulla rahastoihin. Jotkut ilmoittivat, että sijoittaminen on ollut mielessä, mutta yrityksen tuotto on toistaiseksi niin vähäistä, ettei siitä riitä sijoitettavaksi vielä tässä vaiheessa.

Haastatteluissa tuli ilmi, että pidempään yrittäjänä olleet, olivat varautuneet hyvin mahdollisiin notkahduksiin yrityksen talouden suhteen. Uudet vasta aloittaneet yrittäjät olivat innoissaan yrityksen tuomasta vapaudesta, ja haluamansa työn tekemisestä omaksi hyödyksi. Heillä ei ollut tullut vielä mieleen, että olisivat miettineet mahdollisia ongelmia yrityksen tuottavuuden tai tulevaisuuden suhteen.

Kuvio 6: Tulevaisuuden turvaaminen, ja suunnittelu (Kysely Facebook, 2018)

4.3.6 Eläkkeelle jääminen

Naisyrittäjien eläkkeelle jäämiseen varautumiseen vaikuttaa monikin asia. Moni naisyrittäjä on niin pienituloinen, ettei heillä ole varaa maksaa mitään ylimääräisiä maksuja, jotta yrittäminen kannattaa taloudellisesti. Joten suurin osa maksaa minimi yrittäjäneläkettä, joka ei takaa kunnon eläkettä siinä vaiheessa, kun eläkeikä on saavutettu. Tästä syystä moni naisyrittäjä tekee töitä, vaikka eläkeikä on jo saavutettu. Pienen eläkkeen turvin ei ole varaa jäädä eläkkeelle, vaan yrittämistä jatketaan myös eläkeikäisenä, niin kauan kuin on mahdollista.

Haastatteluun vastanneista yrittäjistä myös moni oli niin nuoria, että heidän mielestä eläkkeen suunnitteleminen on liian aikaista yrityksen tässä vaiheessa. Usein vastaus oli, että kunhan yritys alkaa tuottamaan paremmin, niin sitten otan lisävuokituksen, tai maksan isompaa yrittäjäneläkettä. Jotkut tekivät yritystoimintaa muun työn ohella sivutoimisesti, niin heillä ei olleet eläkemaksut vielä ajankohtaisia. Yrittäjän eläkettä maksavalla täytyy olla kuitenkin riittävästi tuloja, jotta sitä voi maksaa.

Mukana oli myöskin heitä, joilla oli sijoituksia osakkeisiin tai asuntoon, sekä joitakin jotka olivat maksaneet, ja maksoivat vapaaehtoista eläkevakuutusta pakollisen eläkemaksun lisäksi. Yrittäjillä on hyvä tieto siitä, että ylä:ää täytyy maksaa, mutta monikaan ei tiedä, että eläkettä riittävästi saadakseen, sitä täytyy myös maksaa riittävästi. Onneksi kuitenkin hyvänä kakkosena kyselyssä tuli ilmi, että yrittäjillä on muitakin suunnitelmia eläkkeen varalle, kuin pakollinen eläkemaksu.

Kuvio 7: Miten olet turvannut eläkkeesi. (Kysely Facebook, 2018)

5 Yhteenveto

Naisyrittäjien ryhmässä on yli 47 000 jäsentä ja kyselyyni vastanneiden vastausprosentti oli alle yksi prosentti ryhmän jäsenistä. Kyselyyni vastasi 50 henkilöä naisyrittäjien Facebook ryhmästä, ja mielestäni se oli riittävä, jotta vastaukset olivat luotettavia. Mietin virhemarginaalin suuruutta kyseisessä tutkimuksessa, ja siitä syystä vertasin saamiani lukuja Eteran vastaaviin tuloksiin aiemmalta vuodelta. Kaikkea ei tietenkään voinut suoraan verrata, koska kyselyyni ei koskettanut täysin samoja aihealueita, mitä löytyi kyseisiltä sivuilta. Niissä asioissa joissa pystyin vertaamaan, niin kyllä tulokset olivat paljolti samansuuntaisia minun tutkimuksessani, ja Eteran vastaavissa tuloksissa.

Yksi työni tavoitteista oli tutkia, miksi naiset alkavat yrittäjiksi. Kyseinen asia tuli hyvin selväksi haastattelujen yhteydessä, ja niiltä osin tutkimus onnistui. Toinen tavoite oli selvittää naisyrittäjyyden ikärakenne, ja vaikuttaako ikä siihen että ryhdytään yrittäjäksi. Tavoitteina tutkimuksessani oli myös selvittää aloittavan yrittäjän ongelmia, sekä etsiä niihin ja Facebookin naisyrittäjien ryhmän ongelmiin vastauksia.

Tutkimukseni perusteella voin todeta että naisyrittäjät ovat sitkeitä taistelijoita, ja tekevät kaikkensa yrityksensä säilymisen ja jatkuvuuden eteen. Naisyrittäjillä on paljon tietoa yrityksen riskeistä, ja mahdollisista eteen tulevista ongelmista. Tästä huolimatta niihin ei ole riittävän hyvin turvauttu vakuutusten ja muiden asioiden suhteen. Aloittavan yrittäjän pitäisi, yrittäjyyttä miettiessään, ottaa tarkemmin selvää yrityksen mahdollisuuksista pärjätä tämän päivän yritysmaailmassa. Näin toimimalla voitaisiin varautua tulevaisuuden riskeihin, ja yllätyksiin paremmin.

Tärkeä osa tutkimustani oli yrittäjyyden riskien kartoitus, niiden tutkiminen, sekä minimoiminen. Tutkimukseni auttaa uutta, sekä jo yrityksen perustanutta henkilöä, miettimään oman yrityksensä mahdollisia riskejä. Miten yrityksen riskeihin voi varautua ennakolta, jotta ne eivät vaaranna yrityksen liiketoimintaa, eivätkä yrittäjän tulevaisuutta kohdalle sattuesssa.

Tutkimuksessa myös tuli vahvasti esille, että yrittäjät eivät saa riittävästi tukea yrityksen alkutaipaleella. Taloushallinnon, kirjanpidon, verotuksen ja pakollisten vakuutusten suhteen olisi hyvä olla selkokielineen opas, jota ymmärtää muutkin kuin kirjanpitäjät. Kaikkien yritystä suunnittelevien pitäisi tutustua kyseisiin teoksiin, ennen kuin he saisivat luvan perustaa yrityksen. Näin voitaisiin välttyä ainakin joiltakin ongelmilta, joita uusi yrittäjä kohtaa yrittämisen ensitaipaleella. Moni yrittäjä aloittaa yrityksen hetken mielijohteesta, eivätkä he tiedä yrittäjien velvollisuuksista, tai pakollisista maksuista juuri mitään.

Sosiaaliseen mediaan luotetaan ehkä vähän liikaakin tänä päivänä, ja sieltä kerätään neuvoja yrityksen arkeen ja selviämiseen. Kaikilla ei ole myöskään tarvittavaa medialukutaitoa, jotta osaisi suodattaa netissä olevaa tietoa. Sosiaalisessa mediassa, ja yleensäkin netissä kuka vaan voi kirjoittaa mitä vain, eikä aina voi tietää, onko se oikeaa tietoa. Joku tai jotkut voivat ilkeyttään, tai vaikka ihan vahingossa, jos eivät ole varmoja asioista, kirjoittaa sinne mitä sattuu. Jos uusi tai kauemminkin yrittäjänä ollut luottaa tällaisiin vastauksiin, voi hänen yritykselleen käydä huonosti, ja liiketoiminta olla sen jälkeen vaikka konkurssissa. Usein kysytään verotukseen tai kirjanpitoon liittyviä kysymyksiä, ja vääriin vastauksiin luottamalla, voi joutua selvittelyyn verottajan kanssa, tai pahimmillaan jopa syyllistyä veropetokseen.

Tutkimuksessani pääsin hyvin tavoitteeseeni, ja tutkimani asiat selkenivät minulle. Tätä tutkimusta voivat käyttää hyväkseen etenkin aloittavat yrittäjät, ja mikseivät muutkin yrittäjät. Tutkimuksestani on eniten apua yrittäjien riskien kartoittamisessa. Sen lisäksi tutkimus antaa perustiedot taloushallinnon niihin osa-alueisiin, jotka ovat haastattelujen perusteella aloittavan yrittäjän ongelmakohtia. Minä opin tutkimusta tehdessäni paljon yrittäjyydestä, ja joku päivä minulla on varmaan oma yritys. Kiinnostukseni yrittäjyyttä kohtaan vahvistui todella paljon tutkimusta tehdessäni, ja tiedän nyt mitkä ovat yrityksen suurimmat riskit, sekä miten voin ne eliminoida.

Lähteet

Painetut

Hirsijärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2010. Tutki ja kirjoita. 15. - 16., painos. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Tomperi, S. 2016. Käytännön kirjanpito. 24., uudistettu painos. Keuruu: Otavan Kirjapaino.

Tomperi, S. 2006. Kehittyvä kirjanpito. 10., uudistettu painos. Helsinki: Edita Prima.

Tomperi, S. 2017. Yritysveroitus ja tilinpäätössuunnittelu. 28., uudistettu painos. Helsinki: Sanoma Pro.

Sähköiset

Talouhallintoliitto, 2017 Kirjanpito. Viitattu 28.1.2018.

<https://talouhallintoliitto.fi/kirjanpidon-abc>

Talouhallintoliitto, 2017 Kirjanpito. Viitattu 28.1.2018.

<https://talouhallintoliitto.fi/tilitoimistot/tilitoimistohaku>

Talouhallintoliitto 2018. Viitattu 28.1.2018.

http://www.mynewsdesk.com/fi/talouhallintoliitto/news/kila-antoi-lausunnon-oma-aloitteisesti-tilitettaevien-verojen-kirjanpitokaesittelystae-289219?utm_source=rss&utm_medium=rss&utm_campaign=Subscription&utm_content=current_news

Tilisanomat, 2018. Viitattu 16.3.2018.

<https://tilisanomat.fi/kolumnit/kumppanikolumni/tunnista-liiketoimintariskit>

Keitä me yrittäjänaiset olemme. (Tilastokeskus, Yritysrekisteri 2016). Viitattu 3.3.2018.

<http://www.yrittajanaiset.fi/wp-content/uploads/2016/09/Keita-me-yrittajanaiset-olemme.pdf>

Suomalainen naisyrittäjä saa voimaa työstään, työhyvinvointikysely. Viitattu 3.5.2018.

<http://yritysforum.com/2013/10/14/suomalainen-naisyrittaja-saa-tyosta-voimaa/>

Yrittäjyys suomessa. (Tilastokeskus, Yritysrekisteri 2016). Viitattu 3.3.2018.

<https://www.yrittajat.fi/suomen-yrittajat/yrittajyys-suomessa-316363>

Kyselytutkimus netissä naisyrittäjille 16.3.2018 google forms. Viitattu 04/2018.

<file:///C:/Users/Tarja/Desktop/Opparimateriaali/Nimetön%20lomake%20-%20Google%20Forms.pdf>

<file:///C:/Users/Tarja/Desktop/Opparimateriaali/Nimet%C3%B6n%20lomake%20-%20Google%20Forms.html>

Forms kysymykset. Viitattu 04/2018.

<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSdrCRXPbqv9eCKFgN--ZcOz7HBxfUjGn-mnc6d4AzVhknTuzGg/viewform>

Vero, 2018. Tavaroiden ja palveluiden arvonlisäverokannat. Viitattu 1.5.2018.

<https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/tietoa-yritysverotuksesta/arvonlisaverotus/>

Vero, 2018. Miten lasketaan arvonlisäverollinen hinta. Viitattu 1.5.2018.

<https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/tietoa-yritysverotuksesta/arvonlisaverotus/miten-arvonlisaveron-maara-lasketaa/>

Vero, 2018. Valinnaiset verokaudet vähäisen liiketoiminnan vuoksi. Viitattu 2.5.2018

https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48658/arvonlisaverottoman-vahaisen-toiminnan_3/

Vero, 2018. Arvonlisäveron alarajaan liittyvä huojennus. Viitattu 2.5.2018.

https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48634/arvonlisaveron_alaraja-huojennu3/

Vero, 2018. Vapautus arvonlisäverosta vähäisen liiketoiminnan vuoksi. Viitattu 2.5.2018.

https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48658/arvonlisaverottoman-vahaisen-toiminnan_3/#1-v%C3%A4h%C3%A4inen-liiketoiminta

Naisyrittäjät ryhmä, Minna Nousiainen haastattelu 21.4.2017. Viitattu 14.3.2018.

[Apua, ideoita ja yhteistyötä = Facebookin Naisyrittäjät -ryhmä](https://www.facebook.com/naisyrittajat-ryhma)

Yritystoiminta. Osaava yrittäjä ja yrityksen riskienhallinta. Viitattu 9.5.2018.

<http://www.tieto.osaavayrittaja.fi/yrityksen-riskienhallinta>

Yritystoiminta, osaava yrittäjä ja sairaus sekä tapaturmavakuutukset. Viitattu 10.5.2018.

<http://www.tieto.osaavayrittaja.fi/yrittaejaen-sairaus-ja-tapaturma>

Yritystoiminta, osaava yrittäjä ja yrittäjän työttömyysturva. Viitattu 10.5.2018.

<http://www.tieto.osaavayrittaja.fi/yrittaejaen-tyoettoemyysturva>

Yritystoiminta, osaava yrittäjä ja yrittäjän eläketurva. Viitattu 10.5.2018.

<http://www.tieto.osaavayrittaja.fi/yrittaejaen-elaeke>

YEL-perustietoa yrittäjälle, varma.fi, yrittäjän laskuri. Viitattu 11.5.2018.

<https://www.varma.fi/yrittaja/yel/#1307-yrittajan-laskuri>

Yritystoiminnassa on riskejä, liiketoimintasuunnitelma ja riskien arviointi. Viitattu 11.5.2018

http://www04.edu.fi/liiketoimintasuunnitelma/addcollapsing.asp?file=riskien_arviointi.htm

Talouselämä, 2014. Naisyrittäjät tekevät töitä sairaanakin. Viitattu 16.4.2018

<https://www.talouselama.fi/uutiset/yrittajanaiset-tekevät-toita-sairaanakin/7de4ef10-aeb6-3903-9b76-6ad481b48372>

Yrittäjät, yrittäjän abc. Oletko valmis yrittäjäksi? Viitattu 12.5.2018.

<https://www.yrittajat.fi/yrittajan-abc/perustietoa-yrittajyydesta/oletko-valmis-yrittajaksi-316168>

Infopankki, yritysmuodot. Viitattu 12.5.2018.

<https://www.infopankki.fi/fi/elama-suomessa/tyo-ja-yrittajyys/yrityksen-perustaminen/yritysmuodot>

Yritä.fi, yritysmuodot. Viitattu 13.5.2018.

<https://xn--yrit-ooa.fi/yritysmuodot>

Infopankki, yritysneuvonta. Viitattu 13.5.2018.

<https://www.infopankki.fi/fi/elama-suomessa/tyo-ja-yrittajyys/yrityksen-perustaminen/yritysneuvonta>

Infopankki, liiketoimintasuunnitelma. Viitattu 13.5.2018.

<https://www.infopankki.fi/fi/elama-suomessa/tyo-ja-yrittajyys/yrityksen-perustaminen/liiketoimintasuunnitelma>

Infopankki, rahoitus. Viitattu 13.5.2018.

<https://www.infopankki.fi/fi/elama-suomessa/tyo-ja-yrittajyys/yrityksen-perustaminen/rahoitus>

Osaava yrittäjä, yrittäjän työttömyysturva. Viitattu 13.5.2018.

<http://www.tieto.osaavayrittaja.fi/yrittaejaen-tyoettoemyysturva>

Julkaisemattomat

Pilli-Sihvola, A. 2017. Verotus. Optima opetusmateriaali. Laurea ammattikorkeakoulu. Espoo

Kuviot

Kuvio 1: Ensimmäinen kuvio ..... **Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.**

Kuvio 2: Toinen kuvio ..... **Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.**

Taulukot

Taulukko 1: Ensimmäinen taulukko ..... **Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.**

Taulukko 2: Toinen taulukko ..... **Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.**

Liitteet

Liite 1 Teemahaastattelu.....	46
Liite 2 Kyselytutkimus.....	48

Liite 1 Teemahaastattelu

Taustatietoja

- Mikä yritys ja yritysmuoto
- Miten kauan olet ollut yrittäjänä

Kun aloitit yrittäjänä, mitä ongelmia ja haasteita tuli vastaan - tai tuliko niitä

- Mikä oli suurin yllätys, johon et ollut varautunut

Saitko aloittavana yrittäjänä riittävästi tukea ongelmatilanteisiin

- Mistä sait apua ja miten
- Kävitkö yrittäjä kurssia tai saitko muuta koulutusta, mistä

Tuliko taloushallinnossa yllätyksiä vastaan esimerkiksi

- verotus
- alv
- ennakkoverot
- yrittäjän vakuutukset
- yel

Miten taloushallinto, kuka hoitaa

- Hoidatko itse kirjanpidon
- Entä tilinpäätös ja veroilmoitus
- - > jos et hoida itse
  - o Oliko vaikea löytää kirjanpitäjä
  - o Onko ollut ongelmia kirjanpidon kanssa
  - o Saatko kirjanpitäjältäsi neuvoja ja apua ongelmatilanteissa
  - o Tekeekö kirjanpitäjäsi perinteistä vai sähköistä kirjanpitoa
  - o Oletko tyytyväinen kirjanpitäjääsi/ kirjanpitotoimistoon
  - o Laskutus: -miten toimii ja millä ohjelmalla

Mitä mieltä olet pienyrittäjän verotuksesta

- Onko siinä ilmennyt ongelmia tai tullut yllätyksiä
  - o Onko verotus mielestäsi oikeudenmukaista
  - o Tiesitkö että tämän vuoden alusta tuli henkilöyrittäisiin 5 % vähennys verotettavaan tuloon
- Oletko alv velvollinen toiminnastasi/ maksatko alv:ia
  - o Mitä mieltä olet siitä
- YEL

Teetkö budjetointia ja tulevaisuuden suunnitelmia -> Jos teet ->

- Budjetoinnin haasteet tai onko niitä

Mikä on tärkein kanava yrityksesi mainostamisessa

- o Miten se on toiminut

Tulevaisuuden suunnitelmat

- Miten ja missä näet yrityksesi noin 5 vuoden kuluttua
  - Oletko suunnitellut laajentamista
  - Yhtiömuodon vaihtamista
  - Toimintasuunnitelman muutosta
  - Tilitoimiston vaihtamista sähköiseen, jos on perinteinen

Olenko unohtanut jotain olennaista, mistä ei keskusteltu & mitä haluaisit vielä kertoa

(... vapaata keskustelua aiheesta)

Liite 2 Kyselytutkimus

Kyselytutkimus
Naisyrittäjäyys työllistämiskeinona
Miksi ryhdyit yrittäjäksi?

Oma vastauksesi
Mikä on toimialasi?

Oma vastauksesi
Miten kauan olet toiminut yrittäjänä

0-1 vuotta

2-5 vuotta

5-10 vuotta

yli 10 vuotta

Ikäsi

alle 30 vuotta

30-39 vuotta

40-49 vuotta

50-59 vuotta

60-69 vuotta

yli 70 vuotta

Mitä ongelmia olet kohdannut yrittäjänä?

Oma vastauksesi
Mistä etsit tietoa ongelmiin?

Oma vastauksesi
Saatko tarvittaessa riittävästi tukea yrittäjänä?

Kyllä

En

Miten selviät sairastumisesta?

Oma vastauksesi
Mitä teet jos tulot vähenevät?

Oma vastauksesi
Miten olet turvannut eläkkeesi?

Oma vastauksesi
Tulevaisuuden turvaaminen ja suunnittelu yrityksessäsi, onko käytössäsi joku seuraavista?

Vapaaehtoinen vakuutus

Sijoittaminen

Vaihtoehtoinen strategia

Budjetointi

Liiketoiminnan kehittämien

Muu:

Lisätietoja edelliseen kysymykseen tulevaisuuden suunnittelu